

**Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Факультет фінансів та обліку
Кафедра фінансового контролю та аудиту**

ПАСТЕРНАК Мар'яна Володимирівна

АНАЛІЗ ТА АУДИТ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

(На матеріалах ТЗОВ СП «ГАЛПЛАСТ»)

спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійна програма «Аудит та державний фінансовий контроль»
кваліфікаційна робота за освітнім ступенем «магістр»

Виконала студентка
групи ОАДФКзм-21
Пастернак М. В.

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
Шестерняк М.М.

Тернопіль – 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
1.1. Теоретичні підходи сутності фінансового стану підприємства в обліку, аналізі та аудиті й основні аспекти його оцінки.....	8
1.2. Нормативно-правове регулювання формування фінансової звітності.....	17
Висновки до розділу 1.....	25
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТЗОВ СП «ГАЛПЛАСТ».....	27
2.1. Оцінка фінансового стану підприємства та його фінансової стійкості в умовах ринкової економіки	27
2.2. Організаційно-економічна характеристика підприємства ТЗОВ СП «ГАЛПЛАСТ» та фінансовий аналіз його активів і пасивів.....	34
2.3. Аналіз використання основних фондів, ділової активності та рентабельності підприємства ТЗОВ СП «ГАЛПЛАСТ»	40
Висновки до розділу 2.....	47
РОЗДІЛ 3. АУДИТ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	49
3.1. Роль аудиту в забезпеченні достовірності фінансової звітності підприємства.....	49
3.2. Методика аудиту підприємства: застосування вітчизняної та західної практики.....	55
Висновки до розділу 3.....	62
ВИСНОВКИ.....	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
ДОДАТКИ	78

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

- SOX..... - Sarbanes-Oxley Act
- FASB..... - Financial Accounting Standards Board
- GAAP..... - Загальноприйняті бухгалтерські принципи
- МСФЗ..... - Міжнародні стандарти фінансової звітності
- IASB..... - Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку
- SEC..... - Комісія з цінних паперів і бірж
- НП(С)БО..... - Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку
- КМУ..... - Кабінет міністрів України
- П(С)БО..... - Положення (стандарти) бухгалтерського обліку
- ПЕТ..... - Поліетилентерефталат
- СВК..... - системи внутрішнього контролю
- АВС–матриця.... - А – «аналітичні процедури», В – «основні процедурами», С – «вичерпні процедури»

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах воєнного стану Україна зіштовхується з численними викликами, які суттєво впливають на щоденне життя громадян та господарюючих суб'єктів. Завданням кожного підприємства є вдосконалення ефективності використання їх матеріально-технічної бази в цих непростих обставинах. Разом з тим, у зв'язку з великою кількістю законодавчих змін постійно виникає потреба у дослідженні питання ґрунтовної перевірки фінансового стану підприємства. Детальне вивчення фінансової звітності підприємства дає змогу сформулювати висновки щодо ефективності розташування та концентрації капіталу у конкретній галузі економіки за умовами договорів, оцінювати потенціал збільшення віддачі від його подальшого використання у господарській діяльності. Дослідження фінансового стану підприємства є важливим етапом в управлінні бізнесом і у прийнятті управлінських рішень, оскільки дозволяє: визначити, наскільки підприємство здатне виконувати свої зобов'язання перед кредиторами та вирішувати свої фінансові зобов'язання вчасно; розробити ефективні фінансові стратегії та плани, а також проводити точні прогнози щодо майбутніх доходів, витрат і прибутку; отримані дані допомагають керівництву визначити ефективність бізнес-процесів, виділити слабкі сторони та виявити можливості для покращення; тощо.

Дослідження фінансового стану підприємства допомагає виявити економічні проблеми та фінансові ризики, що може дозволити їх вчасно виправити або зменшити їхні наслідки. При цьому аналіз фінансового стану є ключовим елементом ефективного управління підприємством та забезпечує стабільність і стійкість в умовах конкурентного бізнес-середовища. Це відбивається на процесі ухвалення рішень, орієнтованих на досягнення стратегічних цілей.

Теоретичні та методологічні аспекти аналізу та аудиту фінансової звітності становлять об'єкт значної кількості досліджень вітчизняних вчених. Так, зокрема, вагомий внесок у дослідження фінансового стану підприємства зробили

такі вітчизняні учені як: Д.С. Базюк, С.В. Байда, М.Д. Білик, І.О. Бланк, М.Я. Дем'яненко, В.В. Коваленко, М.І. Колосінська, М.Ф. Коробов, О.В. Крухмаль, П.Д. Нагорний, А.М. Поддєрьогін, Г.В. Савицька, О.О. Семенко, Ю.М. Тютюнник, Ю.С. Цал-Цалко та інші автори. Проте, незважаючи на проведені розвідки, є окремі проблемні питання що стосуються організації та методики аналізу й аудиту фінансового стану підприємства, які залишаються недостатньо вивченими та вимагають подальшого вдосконалення.

Мета дослідження. Метою магістерської роботи є дослідження теоретичних аспектів аналізу та аудиту фінансового стану підприємства і розроблення практичних рекомендацій для виявлення шляхів майбутнього удосконалення та ефективного їх використання.

Вищезазначена мета передбачає виконання таких **завдань**:

- розкрити теоретичні підходи сутності фінансового стану підприємства в обліку, аналізі та аудиті й виокремити основні аспекти його оцінки;
- дослідити нормативно-правове регулювання формування фінансової звітності;
- оцінити фінансовий стан підприємства та його фінансову стійкість в умовах ринкової економіки;
- проаналізувати організаційно-економічну характеристику підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» та фінансовий аналіз його активів і пасивів;
- провести аналіз використання основних фондів, ділової активності та рентабельності підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ»;
- розкрити роль аудиту в забезпеченні достовірності фінансової звітності підприємства;
- дослідити методику аудиту підприємства: застосування вітчизняної та західної практики;

Об'єктом дослідження є процеси аналізу та аудиту фінансового стану підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ».

Предметом дослідження є комплекс теоретичних, методичних та організаційно-практичних аспектів аналізу та аудиту фінансового стану підприємства.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі використовувався ряд загальнонаукових та специфічних методів дослідження, серед них: теоретичне узагальнення, індукція, дедукція, спостереження, порівняння, формалізація, структурно-логічний аналіз, синтез, системний підхід, причинно-наслідкові зв'язки, тощо. Узагальнення результатів дослідження представлено в аналітичних таблицях, схемах та рисунках.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених присвячені проблемним питанням аналізу та аудиту фінансового стану підприємств, нормативно-правові акти, національні та міжнародні стандарти, матеріали вітчизняних та зарубіжних конференцій, а також дані обліку і звітності підприємства ТЗОВ СП «ГАЛПЛАСТ».

Наукова новизна одержаних результатів визначається пошуком шляхів покращення методів проведення аналізу та методики аудиту фінансового стану, на основі отриманих результатів аналізу представленні рекомендації щодо підготовки більш якісної та ефективної фінансової звітності.

Практичне значення одержаних результатів полягає у наданій можливості для реального використання представлених пропозицій з пошуку шляхів підвищення ефективності аудиту та аналізу фінансового стану на основі отриманих результатів діяльності ТЗОВ СП «ГАЛПЛАСТ».

Апробація наукових досліджень. За результатами проведених досліджень автором опубліковані тези на конференціях на теми: «Окремі аспекти організації внутрішнього аудиту на підприємстві», «До питання оцінки фінансового стану», «Внутрішні та зовнішні фактори фінансової стійкості підприємства».

Структура та обсяг дипломної роботи. Кваліфікаційна робота містить вступ, у якому подано передумови дослідження, три розділи, які розкривають сутність обраної теми, висновки та пропозиції, отримані у процесі дослідження,

список використаних джерел у кількості 81 найменувань, викладених на 9 сторінках. Загальний обсяг роботи становить 82 сторінок, основний зміст висловлено на 68 сторінках друкованого тексту. Магістерська робота містить 14 таблиць, 3 рисунків, 2 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Теоретичні підходи сутності фінансового стану підприємства в обліку, аналізі та аудиті й основні аспекти його оцінки

У сучасному світі ринок економіки постійно змінюється. Він набирає такої швидкості, що саме пристосування до цих змін стає істотною перевагою підприємств у конкурентній боротьбі [1].

У цих умовах компанії, які хочуть покращити свої конкурентні позиції, мають орієнтуватися на сучасні підходи, принципи та методи організації і ведення бізнес процесів, створених на удосконаленні внутрішнього механізму управління сталим функціонуванням виробництв.

На даному етапі розвитку всіх українських підприємств, які займаються виробництвом товарів та надають послуги, стикаються з проблемою пошуку альтернативних варіантів для покращення їх фінансового становища [4].

Проведені дослідження показують, що фактори, які впливають на зовнішньоекономічні зв'язки з вітчизняними підприємствами, створення спільних компаній, розширення сфер впливу бізнесу, якраз і визначають «фінансову звітність» як основний елемент інфраструктури ринкової економіки та засіб комунікації.

Знайомство з діяльністю окремого економічного суб'єкта розпочинається якраз із перегляду його звітності. Адже саме звітність виступає джерелом інформації для оцінювання фінансового стану підприємства [7].

Фінансова звітність є системою взаємопов'язаних узагальнених показників, що відображають фінансовий стан підприємства на конкретну дату і результати його діяльності за звітний період та базуються на бухгалтерському обліку підприємства [17].

Фінансова звітність є важливою частиною фінансового обліку підприємства, що надає інформацію про його фінансовий стан і результати

діяльності. Ця інформація використовується для прийняття рішень стосовно фінансового управління, інвестиційних рішень, кредитування, оподаткування і інших аспектів управління підприємством.

Фінансова звітність включає такі основні складові:

- *Баланс*. Відображає фінансовий стан підприємства на певну дату, показуючи активи (власність), зобов'язання та власний капітал.
- *Звіт про прибуток*. Показує доходи, витрати і прибуток (або збиток) підприємства за певний період.
- *Звіт про зміни власного капіталу*. Показує зміни в капіталі підприємства протягом звітного періоду, включаючи внески власників, прибуток або збиток та інші фактори.
- *Звіт про готівку*. Відображає приріст або зменшення готівки та еквівалентів готівки підприємства протягом звітного періоду.

Ці звіти опрацьовуються відповідно до стандартів бухгалтерського обліку і подаються як частина фінансової звітності, яка допомагає оцінити фінансову діяльність підприємства та його здатність до виконання фінансових зобов'язань. Така інформація є важливою для внутрішнього та зовнішнього аналізу підприємства і сприяє прийняттю рішень, що мають відношення до нього.

Вихідною категорією, яка визначає сутність аналізу фінансового стану та його функціональну роль у процесі здійснення фінансово-господарської діяльності є категорія «фінансовий стан».

У своїх працях багато вчених неодноразово намагалися охарактеризувати сутність фінансового стану підприємств (табл. 1.1), проте, і до сьогодні, єдиної думки не існує.

На мою думку, підходи до її розуміння, закладають засади для визначення суттєвих рис та обґрунтування методичних підходів до аналізу.

На основі проведених досліджень сформуємо власне визначення даного поняття, а саме: фінансовий стан підприємства – це економічна категорія, яка відображає фінансову спроможність та стійкість і за допомогою якого дають оцінку підприємства на даний момент часу. Дана категорія відображає

фінансовий стан підприємства на певну дату і включає в себе різні фінансові показники, що характеризують його фінансову ситуацію і здатність виконувати свої фінансові зобов'язання.

Таблиця 1.1

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА»

Автори та використані джерела інформації	Визначення, що наведені в спеціалізованій вітчизняній літературі
І.О. Бланк [5, с. 574]	Фінансовий стан підприємства – це рівень збалансованості окремих структурних елементів активів та капіталу підприємства, а також рівень ефективності їх використання.
М.Я. Дем'яненко [18, с. 507]	Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, що відображає якісну сторону його виробничої та фінансової діяльності та є результатом реалізації усіх елементів зовнішніх і внутрішніх фінансових відносин підприємства. Він характеризується системою показників, які відображають стан капіталу в процесі його кругообігу, здатність розраховуватися за своїми зобов'язаннями і забезпечувати ефективне фінансування своєї виробничої діяльності на певний момент часу.
М.Ф. Коробов [31, с.160]	Фінансовий стан підприємства – це складна, інтегрована за багатьма показниками характеристика якості його діяльності.
О.В. Крухмаль, В.В. Коваленко [34, с. 198]	Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, що відображає якісну сторону його виробничої та фінансової діяльності та є результатом реалізації усіх елементів зовнішніх і внутрішніх фінансових відносин підприємства.
А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик [53, с. 460], Ю.М. Тютюнник [63, с. 22]	Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.
Ю.С. Цал-Цалко [65, с. 566]	Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, що характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормальної виробничої діяльності комерційних та інших суб'єктів господарювання, доцільністю й ефективністю їх розміщення і використання, фінансовими відносинами з іншими суб'єктами господарювання, платоспроможністю та фінансовою стійкістю.
Г. В. Савицька [60, с. 566]	Фінансовий стан підприємства – це складна економічна категорія, що відображає на певний момент стан капіталу в процесі його кругообігу і здатність суб'єкта господарювання до саморозвитку.

Сформовано автором на основі джерел [5; 18; 31; 34; 53;60; 63; 65]

Фінансовий стан підприємства є важливим показником, якому дають оцінку як внутрішні користувачі (керівництво підприємства), так і зовнішні (інвестори, кредитори, тощо). Він свідчить про те, наскільки підприємство є стабільним і чи спроможне воно виконувати свої фінансові зобов'язання.

Фінансовий стан підприємства в обліку, аналізі та аудиті є однією з ключових складових фінансового управління. На основі проведених досліджень зазначимо, що існують різні теоретичні підходи до визначення сутності фінансового стану підприємства. Пропонуємо виокремити три основні підходи:

1. *Балансовий підхід*. Згідно з цим підходом, фінансовий стан визначається на основі балансової звітності підприємства, де активи дорівнюють зобов'язанням і власному капіталу (Активи = Зобов'язання + Власний капітал). Фінансовий стан вважається стійким, коли ця рівність зберігається.

2. *Потоковий підхід*. Цей підхід покладає акцент на генерацію та розподіл фінансових потоків підприємства. Фінансовий стан оцінюється на основі потоків грошей, включаючи прибуток, збитки, грошові потоки від операційної та інвестиційної діяльності.

3. *Портфельний підхід*. Даний підхід розглядає фінансовий стан як співвідношення різних видів активів та зобов'язань у портфелі підприємства.

В оцінці фінансового стану підприємства є важливими показники. Так, зокрема, основними групами показників, що дійсно є ключовими для оцінки фінансового стану підприємства та надають різноманітну інформацію є:

- *показники ліквідності та платоспроможності*, які допомагають визначити, наскільки підприємство може вчасно погасити свої поточні зобов'язання;
- *показники оцінки фінансової стійкості*, що надають інформацію про структуру джерел фінансування та вказують на рівень фінансової стабільності;
- *показники ділової активності*, які вказують на темпи обороту активів та пасивів, що може свідчити про ефективність управління ресурсами;

- *показники аналізу рентабельності*, що дозволяють визначити прибутковість підприємства та ефективність використання його ресурсів. [29; 73].

Розрахунок і аналіз цих показників є важливими для розробки стратегій і планів, спрямованих на покращення фінансового стану підприємства, забезпечення стійкого розвитку та збільшення його конкурентоспроможності. Правильна оцінка фінансового стану допомагає приймати обґрунтовані управлінські рішення і зменшує ризик непередбачуваних фінансових проблем [46, с. 72].

Оцінка фінансового стану не лише допомагає виявити поточну ситуацію, але й є важливим інструментом для розробки стратегій і прийняття рішень, спрямованих на поліпшення фінансового здоров'я та зміцнення підприємства.

Проведені дослідження показують, що основні аспекти оцінки фінансового стану підприємства включають в себе:

1) *ефективність фінансово-господарської діяльності*. Оцінка фінансового стану дозволяє підприємству визначити, наскільки ефективно воно управляє фінансовими ресурсами та як вони використовуються для досягнення стратегічних цілей;

2) *рівень кредитоспроможності*. Цей аспект важливий для забезпечення доступу до фінансових ресурсів. Висока кредитоспроможність може полегшити отримання кредитів і привернення інвесторів;

3) *рівень підприємницького ризику*. Оцінка фінансового стану допомагає виявити можливі ризики та шляхи їх управління. Це важливо для забезпечення стійкого розвитку підприємства та мінімізації фінансових втрат;

4) *планування і стратегія*. Аналіз фінансового стану допомагає визначити пріоритети для планування, розробки стратегії та бюджетування;

5) *розподіл прибутку*. Підприємство може використовувати інформацію про фінансовий стан для встановлення політики розподілу прибутку та вирішення питань щодо розвитку та інвестицій;

б) *тенденції і розвиток*. Оцінка дозволяє виявити тенденції в фінансовому стані та визначити пріоритетні напрями для подальшого розвитку [44].

Загалом оцінка фінансового стану є важливим інструментом для прийняття управлінських рішень і забезпечення стабільності та успішності підприємства на ринку.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [23] бухгалтерський облік та фінансова звітність ґрунтуються на певних принципах (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

ПРИНЦИПИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Принципи	Характеристика
<i>Повне висвітлення</i>	Фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі.
<i>Автономність</i>	Кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства.
<i>Послідовність</i>	Постійне (з року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, міжнародними стандартами фінансової звітності та національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку у державному секторі, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності.
<i>Безперервність</i>	Оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати й надалі.
<i>Нарахування</i>	Доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів.
<i>Превалювання сутності над формою</i>	Операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми.
<i>Єдиний грошовий вимірник</i>	Вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюються в єдиній грошовій одиниці.

<i>Інші принципи</i>	Інших принципах, визначених міжнародними стандартами або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі залежно від того, які з наведених стандартів застосовуються підприємством.
----------------------	---

Примітка: Сформовано автором на основі джерела [23]

При цьому слід зауважити, що для оцінки фінансового стану підприємства важливо також розуміти принципи системи внутрішнього контролю та аудиту, які представлено в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

ПРИНЦИПИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА АУДИТУ

Принцип	Характеристика
<i>Принцип відповідальності</i>	Суб'єкти внутрішнього контролю (внутрішній аудитор) повинні нести адміністративну, економічну та дисциплінарну відповідальність за неправильне виконання контрольних функцій, що передбачені посадовими обов'язками.
<i>Принцип збалансованості</i>	Забезпечення відповідних організаційних та технічних засобів є важливим елементом забезпечення точності та надійності фінансового обліку і звітності в будь-якій організації.
<i>Принцип виявлення відхилень</i>	Повідомлення про суттєві відхилення є важливою частиною управління організацією та контролю за її діяльністю. Забезпечення оперативності та своєчасності таких повідомлень важливо для забезпечення ефективного управління і вчасного прийняття рішень.
<i>Принцип інтеграції</i>	Всі елементи управління підприємством є взаємозалежними. Внутрішній контроль повинен виконувати функції кореляції діяльності.
<i>Принцип відповідності контрольних і контрольованих систем</i>	Ланки системи внутрішнього контролю повинні мати можливість швидко налаштовуватись на зміни в організації та роботі об'єктів внутрішнього контролю компанії. У будь-якому випадку ступінь складності системи внутрішнього контролю господарюючого суб'єкту повинен відповідати ступеню складності бізнесу.
<i>Принцип сталості</i>	Вчасно виявляти відхилення від планових завдань та норм дозволяє система внутрішнього контролю, що діє на постійній основі.
<i>Принцип комплексності</i>	У залежності від рівнів ризику, весь комплекс об'єктів внутрішнього контролю має бути охоплений його формами. Недоцільно концентрувати контроль тільки на вузькому колі об'єктів.
<i>Принцип погодженості</i>	При проведенні перевірок не можна допускати появи «вузьких місць», а про це трактує нам принцип погодженості пропускних здібностей ланок внутрішнього контролю.
<i>Принцип розподілу обов'язків</i>	Функції працівників апарата управління розподіляються за виконанням вимог до формування контрольного середовища таким

	чином, щоб за однією людиною одночасно не було закріплено кілька функцій.
<i>Принцип дозволу та схвалення</i>	На підприємстві повинен забезпечуватися формальний дозвіл фінансово-господарських операцій, керівниками різних рівнів у межах їх документально підтверджених повноважень, адже без наявності цих процедур санкціонування внутрішнього контролю підприємства неможливо вважати ефективними.

Примітка: Сформовано автором на основі джерел [23;28; 67]

На практиці аудит фінансового стану розглядають з двох позицій:

1) *фінансовий аудит* – проводиться незалежними аудиторами для перевірки достовірності та об'єктивності фінансової звітності підприємства. Такий аудит допомагає виявити можливі ризики та невідповідності;

2) *внутрішній аудит* – внутрішні аудитори здійснюють оцінку та контроль за фінансовим станом підприємства для забезпечення дотримання стандартів та процедур.

Фінансовий стан визначається структурою і рухом фінансових ресурсів підприємства і грає важливу роль у його життєдіяльності. Дійсно, фінансовий стан є одним із ключових аспектів аналізу фінансів підприємства.

З огляду на те, можна виокремити основні аспекти оцінки фінансового стану підприємства:

1) *Аналіз фінансового стану*. Цей процес включає в себе розгляд різних аспектів фінансового стану підприємства, включаючи ліквідність, рентабельність, стабільність та оборотність активів.

2) *Аналіз фінансових коефіцієнтів*. Для того, щоб отримати об'єктивну оцінку фінансового стану підприємства слід проаналізувати різні фінансові коефіцієнти, а саме: коефіцієнт ліквідності, коефіцієнт платоспроможності, коефіцієнт прибутковості тощо.

3) *Порівняльний аналіз*. Фінансовий стан підприємства порівнюється з аналогічними даними минулих періодів, а також з аналогічними підприємствами в галузі для отримання більшого контексту [71].

На основі проведених досліджень теоретичних підходів щодо аналізу фінансового стану підприємства та його оцінки виокремимо основні функції та завдання:

1) *діагностика фінансового стану*. Аналіз фінансового стану допомагає визначити, наскільки підприємство фінансово здорове і стійке. Це допомагає уникнути потенційних фінансових проблем і негативних наслідків;

2) *планування і прийняття рішень*. Розуміння фінансового стану дозволяє приймати обґрунтовані рішення щодо інвестицій, кредитування, розширення бізнесу, оптимізації витрат і інших стратегічних аспектів;

3) *оцінка ризиків*. Фінансовий аналіз допомагає визначити можливі фінансові ризики та розробити стратегії для їх зменшення або управління;

4) *залучення інвестицій і кредитів*. Інвестори та кредитори часто вимагають інформацію про фінансовий стан підприємства перед наданням фінансової підтримки. Якщо фінансовий стан підприємства позитивний, це полегшує залучення необхідних ресурсів;

5) *пошук ефективності та оптимізація процесів*. Аналіз допомагає виявити резерви для оптимізації фінансової діяльності, зменшення зайвих витрат і підвищення ефективності управління фінансами;

6) *створення фінансової стратегії*. На основі аналізу можна розробити стратегію для досягнення фінансових цілей підприємства [14].

Таким чином, фінансовий стан підприємства є ключовим показником для прийняття управлінських рішень та визначення його життєздатності. Визначення сутності та оцінка фінансового стану включає в себе велику кількість факторів і аспектів, а також вимагає комплексного підходу та використання різних методів та інструментів для досягнення об'єктивного розуміння фінансів підприємства.

1.2. Нормативно-правове регулювання формування фінансової звітності

Для забезпечення якості, надійності та порівнюваності фінансової звітності компаній облік та аудит мють відповідати міжнародним стандартам. Міжнародні стандарти обліку і аудиту розроблені для того, щоб створити єдиний мову для фінансової звітності та її перевірки, що полегшує порівняння фінансової інформації між різними компаніями та країнами. Нормативно-правове регулювання формування фінансової звітності в різних країнах може включати в себе закони, правила та стандарти, які встановлюють вимоги щодо підготовки і представлення фінансової інформації.

Пропонуємо порівняти США та Україну та їх нормативно-правове регулювання. Як показує міжнародний досвід, нормативно-правове регулювання в Сполучених Штатах Америки було створений ще у 90-х.

Практика свідчить, що основні аспекти нормативно-правового регулювання формування фінансової звітності включають, як правило, такі елементи:

1) *Головний закон або кодекс.* Багато країн мають головний закон або кодекс, який регулює питання фінансової звітності. Наприклад, в Сполучених Штатах це Sarbanes-Oxley Act (SOX), а в Україні – Цивільний кодекс.

2) *Бухгалтерські стандарти.* Бухгалтерські стандарти визначають методи обліку, класифікації та оцінки фінансових операцій і ресурсів. Наприклад, в США використовуються бухгалтерські стандарти FASB (Рада зі стандартів фінансового обліку) і GAAP (Загальноприйняті бухгалтерські принципи).

3) *Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ).* В багатьох країнах використовуються МСФЗ, які розроблені Міжнародним стандартним бортом зі звітності (IASB). Ці стандарти мають за мету створити єдиний набір правил для фінансової звітності, який би був прийнятний в усьому світі.

4) *Регулюючі органи.* У багатьох країнах існують регулювальні органи, які відповідають за нагляд за фінансовою звітністю публічних компаній та фінансових установ. Наприклад, в США це Комісія з цінних паперів і бірж (SEC).

5) *Фінансова звітність.* Закони можуть вимагати від публічних компаній подавати фінансову звітність на регулярній основі. Ці звіти повинні бути підготовлені відповідно до встановлених стандартів і представлені публічності та регулювальним органам.

6) *Аудит.* Зазвичай, фінансові звіти повинні бути перевірені незалежними аудитором, які підтверджують їхню достовірність [39].

Ці аспекти можуть відрізнятися в залежності від країни і її правової системи. Нормативно-правове регулювання формування фінансової звітності має за мету забезпечити прозорість, довіру та надійність фінансової інформації, яка представляється зацікавленим сторонам, таким як інвестори, кредитори, уряд та інші.

Україні не вистарчає аналогу закону прийнятого в США у 2002 році, він має назву Sarbanes-Oxley Act (SOX), адже завдяки йому в США різко скоротилося число економічних злочинів пов'язаних з шахрайством у фінансовій звітності [24; 78; 81].

Формування фінансової звітності регулюється законами, нормативними актами та стандартами обліку в кожній конкретній країні. В різних країнах можуть існувати різноманітні норми та стандарти, але основні принципи фінансового обліку та звітності зазвичай є схожими.

В Україні фінансова звітність регламентується законами та стандартами представленими в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

НОРМАТИВНО ПРАВОВА БАЗА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

№ з/п	Нормативний документ	Короткий зміст
<i>1</i>	Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України, прийнятий Верховною Радою України від 16.07.1999 р. №996-XIV [24]	Визначаються правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського

		обліку та складання фінансової звітності
2	Про затвердження порядку подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419 [57]	Визначається порядок подання фінансової звітності
3	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України 07 лютого 2013 року № 73 [56]	НП(с)БО 1 розглядає загальні вимоги до фінансової звітності
4	Міжнародні стандарти фінансової звітності (5 жовтня 2017 року № 2164-VIII Верховна Рада України внесла зміни до Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні») [41]	Забезпечують, щоб перша фінансова звітність суб'єкта господарювання, складена за МСФЗ, та його проміжна фінансова звітність за частину періоду, охопленого цією фінансовою звітністю, містили високоякісну інформацію
5	Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Мінфіну України 28 березня 2013 року № 433 (Редакція від 30.12.2013р.) [55]	Розглядається питання розкриття інформації за статтями форм фінансової звітності

Примітка: Сформовано автором на основі джерел [24; 41; 55; 56; 57]

Окрім цього, важливо розуміти основні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

ОСНОВНІ НОРМАТИВНО ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Принцип	Визначення
<i>Повне висвітлення</i>	Фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі.
<i>Автономність</i>	Кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства.
<i>Послідовність</i>	Постійне (з року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, міжнародними стандартами фінансової звітності та національними положеннями (стандартами)

	бухгалтерського обліку у державному секторі, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності.
<i>Безперервність</i>	Оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати й надалі.
<i>Нарахування</i>	Доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів.
<i>Превалювання сутності над формою</i>	Операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми.
<i>Єдиний грошовий вимірник</i>	Вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюються в єдиній грошовій одиниці.
<i>Інших принципах</i>	Визначених міжнародними стандартами або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі залежно від того, які з наведених стандартів застосовуються підприємством.

Примітка: Сформовано автором на основі джерела [23]

Загальна мета нормативно-правового регулювання полягає в забезпеченні достовірності, прозорості фінансової інформації, що надається користувачам фінансової звітності для прийняття рішень. Дотримання цих стандартів і правил є важливим для довіри фінансової звітності та фінансової стабільності підприємства.

Складання фінансової звітності є метою ведення бухгалтерського обліку, удосконалення процесу складання фінансової звітності для розвитку системи інформаційного забезпечення, прийняття рішень користувачами на її основі є основним завданням гармонізації. На основі застосування положень міжнародних стандартів здійснюється реформування національної системи бухгалтерського обліку і фінансової звітності [33].

Звернемо увагу, що використання репрезентативних методів, зокрема, справедливої вартості, в обліку та складанні фінансової звітності є важливим аспектом для надання коректної та об'єктивної фінансової інформації. Справедлива вартість вказує на ринкову ціну або ціну, яку вдається отримати за активи або зобов'язання на даний момент часу, і включає усі відповідні чинники, враховуючи ризики та невизначеності.

Практика свідчить, що у випадках коли ринкові умови змінюються, можна використовувати підхід, який враховує поточну ринкову ситуацію та реальну вартість активів і зобов'язань.

Пропонуємо виокремити деякі основні аспекти використання справедливої вартості в обліку і складанні фінансової звітності:

1. *Справедлива вартість активів та зобов'язань.* Це можуть бути активи, такі як фінансові інструменти або інвестиції в цінні папери.

2. *Оцінка ризиків та невизначеностей.* Використання справедливої вартості враховує ризики та невизначеності у вартості активів та зобов'язань.

3. *Дозволені альтернативні методи.* Окремі стандарти обліку дають альтернативні методи оцінки активів і зобов'язань, зокрема, історичну вартість. Вибір методу оцінки залежатиме від особливих умов підприємства та галузі, а саме – в якій суб'єкт господарювання діє.

4. *Додаткова інформація до фінансової звітності.* Фінансова звітність має містити додаткову інформацію, яка пояснює методи оцінки, що використовуються в обліку активів і зобов'язань.

5. *Аудиторський нагляд.* Аудитори несуть велику відповідальність за перевірку достовірності і відповідності фінансової звітності, що відповідає стандартам, включаючи методи оцінки за справедливою вартістю [39].

Коли підприємства хочуть надати користувачам більше фінансової інформації та більш об'єктивне уявлення про стан справ і вартість активів та зобов'язань на даний момент, то у такому випадку використовують справедливую вартість. Цей підхід є складним, тож може вимагати додаткового документування та ресурсів для оцінки справедливої вартості.

Враховуючи результати реформи та відсутність наукової бази для імплементації положень міжнародних стандартів у національну практику бухгалтерського обліку, достовірність і порівнянність показників фінансової звітності та її придатність для аналізу та прийняття рішень різко знизилася. Це вказує на серйозні проблеми в обліковій практиці та звітності, які можуть виникнути в результаті реформ та відсутності наукової підтримки для

впровадження міжнародних стандартів в національну систему обліку та фінансової звітності.

Для подолання цих проблем важливо забезпечити якісну підготовку фахівців, визначити чіткі правила впровадження стандартів, провести наукові дослідження та сприяти розвитку фінансового обліку та аудиту. Для подальшого дослідження фінансової звітності з'ясуємо існуючу систему (рис. 1.1) та рівні регулювання фінансової звітності в Україні.

Проведені нами дослідження свідчать, що найбільш доречну систему регулювання бухгалтерського обліку визначають В.М. Пархоменко В.М. та О.М. Петрук [49, с. 110; 48, с. 34]. Запропонована ними система нормативно-правового регулювання має п'ять рівнів та визначається як доповнення до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [23], а також має позитивне схвалення.

Детальне вивчення вищевказаної системи дає змогу розділити її на рівні регулювання, що безпосередньо стосуються системи бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності для користувачів.

Отже, візьмемо до уваги перший рівень регулювання, тобто базовий рівень, якщо його доповнити концепцією фінансової звітності, то це визначатиме зрозумілу систему регулювання та основні вимоги, принципи та правила, яких потрібно дотримуватись в процесі ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

Незважаючи на те, що фінансова звітність підприємства є кінцевим продуктом бухгалтерського обліку, вважається що його концепцію в Україні необхідно розділити на концепцію, яка визначає теоретичні основи та перспективні напрями розвитку бухгалтерського обліку, та концепцію, яка містить організаційно-методологічні принципи та визначає сучасні напрями складання та подання фінансової звітності.

Також третій, четвертий та п'ятий рівні регулювання доповнюються положеннями міжнародних стандартів фінансової звітності, які мають бути

вирішальними для формування професійних суджень бухгалтерів у процесі організації та ведення бухгалтерського обліку чи складанні фінансової звітності.

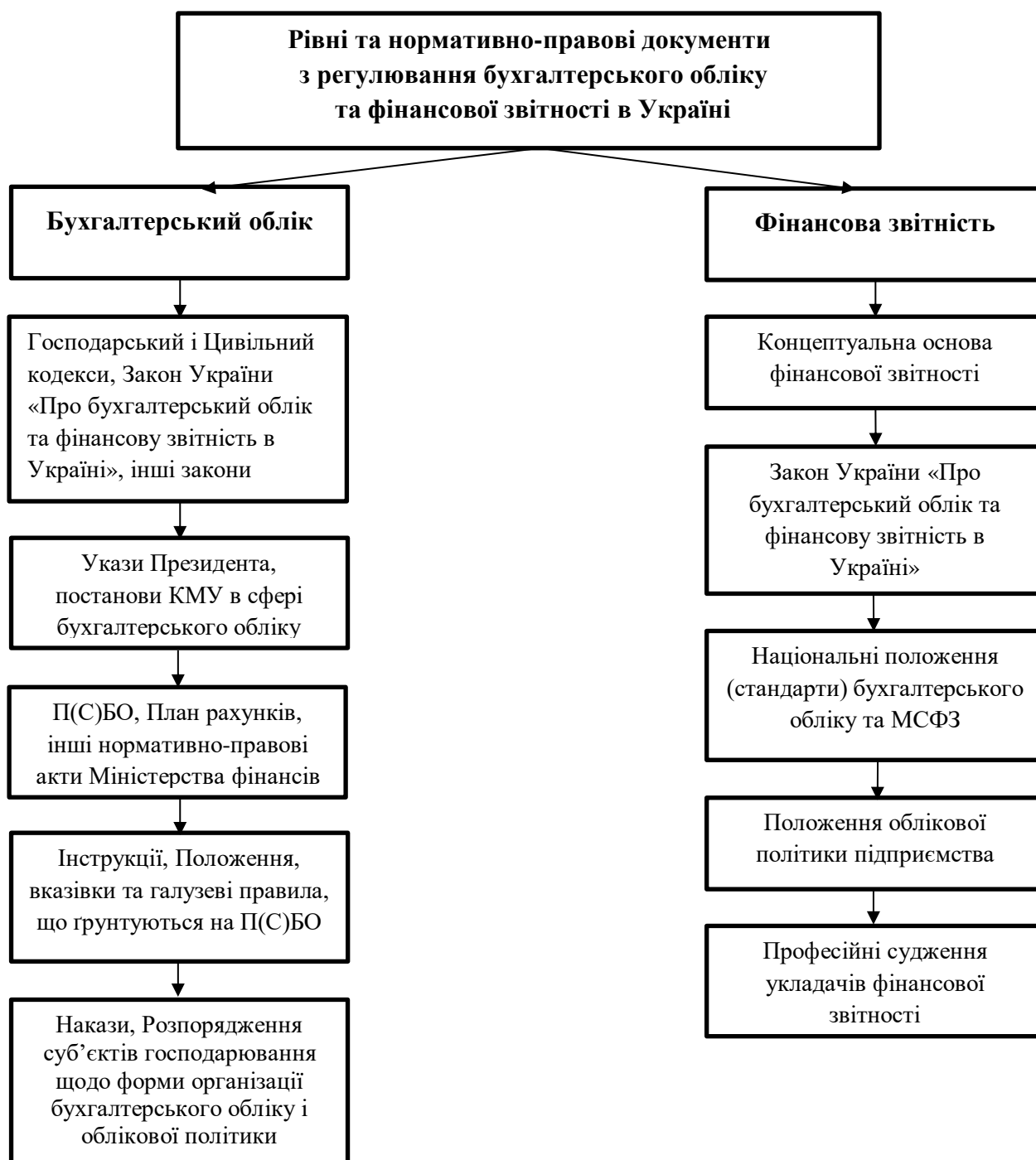

Рис. 1.1. Система нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні

Примітка: Розроблено автором на основі джерел [48, с. 34; 49, с. 110]

Даний підхід також передбачає, що зміст цих документів у всіх істотних аспектах відповідає актам вищої юридичної сили I та II рівнів [12].

Вищезазначена інформація дає можливість визначити систему нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності як сукупність нормативно-правових документів, які містять положення, що регулюють або мають вплив на організацію та ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності користувачам [68].

Розробка та затвердження національної концепції фінансової звітності має стати основою для розробки пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавчого регулювання, виходячи з вимог користувачів до звітної інформації. Процес від збору інформації до її розкриття на огляд користувачів звітності, а також використання її у процесі прийняття рішень має бути стратегічним напрямком у сфері регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. [48; 49].

Високий ступінь професійної незалежності, характерний для національних та міжнародних стандартів, визначає професійне судження бухгалтера як невід'ємну частину регулювання системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Низькі законодавчі вимоги до якості фінансової звітності зумовлюють неефективність державного регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні, що призвело до того, що основним користувачем облікової інформації залишається держава. Разом з тим, через наявність диференційованих інформаційних потреб користувачів, потрібно враховувати їхні вимоги до інформації, що висвітлює фінансова звітність.

Правильне виконання всіх принципів та характеристик фінансової звітності є одним із важливих елементів системи регулювання процесу складання цієї звітності. Таким чином, на дотримання принципу безперервності впливає динамізм і нестабільність економічної, законодавчої, політичної та соціальної ситуації, а також значна частка підприємств, які перебувають на межі розорення, отримують збитки та займають частку ринку, яка може істотно змінитися [30].

Відображення доходів і витрат обмежується повною документацією, оскільки П(С)БО забороняє оцінювати та реєструвати доходи чи витрати, які не затверджені документально. Як результат, деякі елементи доходів і витрат відображаються пізніше.

Зіставність фінансової звітності міститься в прямій залежності від динаміки змін нормативних положень законодавства з бухгалтерського обліку. Перш за все, реалізація принципу послідовності вимагає стабільності законодавчої бази, недотримання якої впливає на облікову та звітну інформацію та є однією з перешкод для кращого розуміння користувачами фінансової інформації та вихід українських підприємств на міжнародні ринки капіталу та інвестицій.

Окремо вплив на достовірність, нарахування та відповідність доходів і витрат, повноту, прозорість здійснюється за рахунок особливостей оподаткування, приховування прибутку, небажання виплачувати дивіденди, незацікавленості в отриманні офіційного прибутку, офіційної виплати заробітної плата в повному обсязі тощо [52].

Практика свідчить, що в сучасних умовах основними завданнями бухгалтерської, управлінської, фінансової та планової служб є відображення результатів діяльності в такому аспекті, який забезпечує мінімальні або допустимі ставки податку та суму податку платєжів до бюджету, а не дотримання принципів і правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. А це означає, що в національну систему нормативно-правового регулювання фінансової звітності не входить спонукання до певної мотивації для складання та подання фінансової звітності, яка відповідає всім характеристикам і вимогам.

Висновки до розділу 1

У результаті проведеного дослідження теоретичних аспектів фінансового стану підприємства зроблено наступні висновки:

1. Запропоновано трактувати «фінансовий стан підприємства» як

економічну категорію, яка відображає фінансову спроможність та стійкість і за допомогою якої дають оцінку підприємства на даний момент часу. Дана категорія відображає фінансовий стан підприємства на певну дату і включає в себе різні фінансові показники, що характеризують його фінансову ситуацію і здатність виконувати свої фінансові зобов'язання.

2. Фінансова звітність є важливою частиною фінансового обліку підприємства, яка надає інформацію про його фінансовий стан та результати діяльності. Ця інформація використовується для прийняття рішень щодо фінансового менеджменту, інвестиційних рішень, кредитування, оподаткування та інших аспектів управління підприємством. Таким чином, фінансовий стан підприємства є ключовим показником для прийняття управлінських рішень і визначення його життєздатності.

3. Визначення сутності та оцінка фінансового стану включає велику кількість факторів та аспектів, а також потребує комплексного підходу та використання різноманітних методів та засобів для досягнення об'єктивного розуміння фінансового стану підприємства. Комплексний підхід до оцінки фінансового стану допомагає зробити об'єктивну та добре підготовлену оцінку, яка допомагає у прийнятті стратегічних рішень та плануванні фінансового майбутнього підприємства. Складання фінансової звітності є метою бухгалтерського обліку, вдосконалення процесу складання фінансової звітності для розвитку системи інформаційного забезпечення та прийняття рішень користувачами. Реформування національної системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється на основі застосування положень міжнародних стандартів.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТЗОВ СП «ГАЛПЛАСТ»

2.1. Оцінка фінансового стану підприємства та його фінансової стійкості в умовах ринкової економіки

Фінансовий стан підприємства – це комплексна, цілісна за багатьма показниками характеристика якості його діяльності.

З метою ефективного здійснення господарської діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями в зосередженому вигляді фінансовий стан суб'єкта господарювання можна визначити як міру його забезпеченості необхідними фінансовими ресурсами та ступінь раціональності їх розміщення [2].

В умовах ринкової економіки всі підприємства мають забезпечувати такий стан своїх фінансових ресурсів, щоб вони стабільно зберігали здатність безперервно виконувати свої фінансові зобов'язання перед діловими партнерами по бізнесу, державою, власниками та працівниками, тобто гарантували фінансову стійкість.

Набуваючи в ринкових умовах не уявну, а реальну фінансову незалежність, несучи достеменну економічну відповідальність за ефективність господарювання та за своєчасне виконання фінансових зобов'язань підприємства здатні досягти стабільності результатів своєї діяльності лише за умови суворого дотримання принципів комерційного розрахунку. Сутність комерційного розрахунку найкраще розкривається в його принципах (рис. 2.1). Фінансова незалежність дозволяє підприємствам приймати рішення та розвивати свою діяльність не обмежуючись зовнішніми фінансовими лімітами. Проте така незалежність повинна поєднуватися з ефективним управлінням та відповідальністю. Фінансова незалежність та ефективне управління підприємством допомагають досягти стабільності та успіху в умовах ринку. Однак це також передбачає відповідальність перед акціонерами, клієнтами,

співробітниками та суспільством загалом. Тому дотримання законодавства, етичних норм та корпоративної соціальної відповідальності також важливо для підприємств [42].

Рис. 2.1. Основні принципи комерційного розрахунку

Примітка: Розроблено автором на основі джерела [66]

Для об'єктивної оцінки фінансового стану підприємства потрібно дослідити його фінансову стійкість. Фінансова стійкість – це майновий стан підприємства, який гарантує його платоспроможність.

Фінансова стійкість підприємства передбачає, що вкладені в підприємницьку діяльність ресурси повинні окупатися за рахунок грошових надходжень від бізнесу, а отриманий прибуток повинен забезпечувати самофінансування та незалежність підприємства від зовнішніх джерел формування активів.

Рівень фінансової стійкості підприємства визначають різні фактори:

- становище підприємства на товарному ринку;

- виробництво продукції, яка користується попитом;
- його потенціал в діловій співпраці;
- рівень залежності від зовнішніх кредиторів та інвесторів;
- наявність неплатоспроможних дебіторів;
- ефективність господарських та фінансових операцій тощо [76].

В умовах ринкової економіки при оцінці фінансової стійкості підприємства доцільно розглядати її у взаємозв'язку з факторами, які її формують, а саме внутрішніми та зовнішніми.

Внутрішня стійкість – це загальний фінансовий стан компанії, який забезпечує стабільно високий результат його функціонування в короткостроковому періоді за рахунок внутрішніх резервів. Його досягнення базується на принципі активного реагування на зміни внутрішніх факторів (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

**ВНУТРІШНІ ФАКТОРИ, ЯКІ ФОРМУЮТЬ ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ
ПІДПРИЄМСТВА**

Внутрішні фактори	Характеристика
<i>Фінансове управління</i>	Ефективне фінансове управління, включаючи контроль над витратами, управління ризиками та управління поточними активами та зобов'язаннями, грає важливу роль у формуванні фінансової стійкості.
<i>Ліквідність</i>	Здатність підприємства забезпечити достатній рівень ліквідності для своїх поточних зобов'язань важлива для уникнення фінансових проблем.
<i>Керованість</i>	Система управління та корпоративне управління грають ключову роль у забезпеченні ефективного прийняття рішень та відповідальності перед акціонерами та іншими зацікавленими сторонами.
<i>Прибутковість</i>	Здатність підприємства генерувати прибуток є важливою для його фінансової стійкості. При цьому важливо не лише загальна прибутковість, але і рентабельність окремих проектів та напрямків діяльності.

Примітка: Розроблено автором на основі джерела [42]

У результаті саме такий рух грошових потоків забезпечує постійне перевищення надходжень коштів (доходів) над їх витратами.

Зовнішня стійкість підприємства додатково містить у собі стратегічні переваги, які реалізуються в конкурентному середовищі в якому здійснюється його діяльність.

Фінансова стійкість є відображенням стабільного перевищення доходів над витратами, що забезпечує вільне маневрування коштами підприємства та шляхом їх ефективного використання сприяє безперебійному процесу діяльності та реалізації продукції. Тому цей показник є узагальнюючим і формується в процесі всієї виробничо-господарської діяльності [42; 51; 75].

Таблиця 2.2

ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ, ЩО ФОРМУЮТЬ ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Зовнішні фактори	Характеристика
<i>Економічне середовище</i>	Зміни в макроекономічному середовищі, такі як інфляція, зміни валютних курсів, економічний спад або зростання, можуть впливати на фінансову стійкість підприємства.
<i>Конкуренція</i>	Сильна конкуренція на ринку може впливати на ціни та прибутковість підприємства.
<i>Політичні ризики</i>	Політичні зміни, включаючи зміни у правовому середовищі та податковій політиці, можуть впливати на фінансову стійкість.
<i>Ринкові ризики</i>	Зміни в попиті та уподобаннях споживачів можуть впливати на продажі та прибуток підприємства.
<i>Фінансовий ринок</i>	Зміни в рівні процентних ставок, доступність кредитів та капіталу можуть впливати на фінансову стійкість.

Примітка: Розроблено автором на основі джерела [42]

Оцінка фінансової стійкості повинна враховувати як внутрішні, так і зовнішні фактори, оскільки це допомагає зрозуміти загальний контекст та визначити потребу у внутрішніх заходах для забезпечення фінансової стійкості в умовах ринкової економіки.

Аналіз стабільності фінансового стану на конкретну дату дозволяє відповісти на питання: наскільки правильно керівництво підприємства розпоряджалося фінансовими ресурсами протягом періоду, що передує цій даті.

Важливим є те, щоб стан фінансових ресурсів відповідав потребам розвитку підприємства, адже недостатня фінансова стійкість може негативно вплинути на його діяльність та призвести до його неплатоспроможності та відсутності коштів для розвитку, а невикористані фінансові ресурси – збільшувати витрати підприємства, надлишкові запаси і резерви.

Отже, сутність фінансової стійкості визначається ефективністю формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, а платоспроможність є її зовнішнім проявом [19].

Тож, фінансова стійкість певною мірою характеризується таким станом фінансових ресурсів, який повинен відповідати вимогам ринку та у той самий час задовольняти потреби розвитку підприємства. Фінансова стійкість підприємства характеризується системою абсолютних і відносних показників і визначається співвідношенням величини матеріальних оборотних коштів (запасів і витрат) та обсягу власних і позикових джерел коштів для їх формування.

Забезпечення запасів і витрат джерелами коштів для їх формування є основним завданням фінансової стійкості підприємства, відповідно для виконання виробничо-комерційних завдань кожне підприємство повинно мати достатню кількість основних і оборотних коштів. Останні необхідні для фінансування поточної діяльності підприємства [35].

Тому формування належного обсягу оборотних коштів, а також їх дієве використання є одним із першочергових завдань керівництва підприємства. Успішність фінансової діяльності відображає добрий (стабільний, задовільний) фінансовий стан підприємства. Проте можливий і поганий, нестабільний, незадовільний стан, коли є певні недоліки в управлінні капіталом підприємства [47].

Основним критерієм визначення фінансового стану є платоспроможність підприємства. Платоспроможність – це здатність підприємства здійснювати всі свої боргові зобов’язання вчасно та відповідно до умов договору. Вона може бути визначена за минулий період, на певну (звітну) дату або як майбутня можливість погасити існуючі короткострокові зобов’язання в необхідні терміни.

Оцінка фінансового стану підприємства за певний період (місяць, квартал, рік) потребує уточнення платоспроможності за сукупністю проміжних показників на окремі дати за порівняно короткі проміжки часу. Неоціненою послугою тут може стати щоденна виписка з розрахункового рахунку (особливо відсутність суми – залишок на цьому рахунку на кінець дня є достовірною ознакою незадовільного фінансового стану підприємства). Якщо при цьому врахувати можливу застарілу заборгованість перед банками, кредиторами, бюджетом тощо, то негативна оцінка фінансової діяльності, а отже і фінансового стану підприємства, буде однозначною. При оцінці фінансового стану підприємства увагу слід зосередити на формуванні рекомендацій щодо подолання наявних труднощів [42].

Оскільки неплатоспроможність підприємства виникає внаслідок нестачі грошових коштів, а не оборотних коштів загалом, хороші результати дають цілеспрямовані дії щодо вдосконалення його структури. Для цього достатньо скоротити залишки непотрібних або наднормативних виробничих запасів товарно-матеріальних цінностей за рахунок їх реалізації або збільшення частоти поставок меншими партіями. Ефект буде той самий, але різний за часом.

Зменшення наднормативних залишків незавершеного виробництва та готової продукції на складі вимагає вживати заходів, які відрізняються за своєю суттю. Це прискорення виконання замовлень клієнтів, удосконалення оперативного планування діяльності, перегляд цінової та маркетингової політики підприємства [20].

Іноді вивільнення коштів поточних залишків допустиме лише частково, оскільки це неможливо зробити без певної націнки (наприклад, на складі надлишків застарілої та неякісної продукції). Проте нехтувати такими заходами

не варто, а їх своєчасне та масове впровадження забезпечує необхідні кошти та благотворно впливає на виробничу недбалість чиновників [53].

Отже, коли підприємство має великі суми дебіторської заборгованості, насамперед, неоплачених товарів, відвантажених вчасно, то необхідно вжити комплекс заходів, починаючи з можливого вибіркового призупинення відвантаження продукції покупцям-дебіторам до вимог повернення коштів у судовому порядку. Наполеглива робота з боржниками, диференційований підхід до кожного партнера обов'язково дадуть певні суми, що призведе до збільшення фінансових можливостей самого підприємства.

Пошук коштів також може бути пов'язаний зі зміною співвідношення основних і оборотних коштів на користь останніх. При цьому реалізуються найбільш ліквідні види основних засобів (нові сучасні машини, автомобілі, комп'ютери, окремі будівлі), а отримані суми зараховуються на поточний рахунок і використовуються для фінансування оборотних коштів [26].

Доречним і значним джерелом доходу може бути здача в оренду виробничих і складських приміщень, виробничих приміщень. Це не змінює структуру капіталу, але дає можливість отримувати додаткові грошові надходження на поточний рахунок за рахунок вільних потужностей. Часткова реалізація підприємства (акцій, паїв) може бути радикальним засобом залучення необхідних коштів. При тому з'являються нові власники підприємства, а отримані гроші спрямовуються на збільшення частки оборотних коштів, що покращує фінансовий стан підприємства [35].

Фінансова стійкість підприємства визначається за допомогою різних фінансових показників, які вказують на його здатність витримувати економічні труднощі і зберігати стійке фінансове положення. Основними показниками оцінки фінансової стійкості є: коефіцієнт автономії, коефіцієнт ліквідності, коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом, коефіцієнт покриття, коефіцієнт зносу тощо.

Ці показники допомагають оцінити фінансову стійкість підприємства з різних точок зору. Важливо враховувати, що ефективність оцінки може залежати від конкретного сектору та особливостей діяльності підприємства.

2.2. Організаційно-економічна характеристика підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» та фінансовий аналіз його активів і пасивів

Підприємство ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» зареєстроване 17.04.1998 року за юридичною адресою: Україна, 77046, Івано-Франківська область, Рогатинський район, село Лучинці. Керівником цього суб'єкта господарювання є Ониськів Ігор Зіновійович. Розмір статутного капіталу складає 4 533 456,00 грн. На момент останнього оновлення даних, а саме 26.11.2023 року стан підприємства – «не перебуває в процесі припинення». Повне найменування юридичної особи: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ СПІЛЬНЕ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО ГАЛПЛАСТ.

ТзОВ СП «Галпласт» – це сучасне підприємство, яке володіє лініями розливу мінеральних вод в ПЕТ пляшках, лініями розливу вод у скляні пляшки, а також лінією роздування ПЕТ пляшок місткістю 0,5 л, 1,5 л, 2,0 л, 6,0 л, 18,9 л.

На базі даного підприємства є своя сертифікована лабораторія, яка проводить контроль якості кожної партії готової продукції.

Асортимент продукції в даний час дуже різноманітний – це мінеральна природна лікувально-столова вода «Рогатинська», мінеральна природна столова вода «Рогатинська джерельна», безалкогольні напої фруктові в асортименті в ПЕТ пляшках, безалкогольні соковмісні напої на натуральній основі в скляних пляшках місткістю 0,5 л, вода бутильована місткістю 18,9 л, оцет столовий 9% місткістю 1,0 л.

Щоб здійснити аналіз фінансового стану підприємства використаємо дані ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ». При цьому нам потрібні дані таких форм фінансової звітності підприємства як: «Баланс», «Звіт про фінансові результати» та Примітки до фінансової звітності [64].

Майно підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» (валюта балансу) за звітний період збільшилося з 23135 тис. грн. (на початок 2021 року) до 28033 тис. грн. (на кінець 2022 року). Тобто виходить, що за звітний період майно підприємства збільшилася на 4 898 тис. грн. У теорії це свідчить про покращення фінансового стану підприємства (Додаток А; Додаток Б).

Виручка підприємства від реалізації продукції і послуг теж збільшувалася. Так за 2021 рік вона становила 44035 тис. грн., за 2022 рік – вже становила 74234 тис. грн. (Додаток А; Додаток Б).

Для аналізу змін у майні підприємства складемо агрегований аналітичний баланс (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

АГРЕГОВАНИЙ БАЛАНС ПІДПРИЄМСТВА ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ», ТИС. ГРН.

Актив	На 01.01.2021	На 01.01.2022	Пасив	На 01.01.2021	На 01.01.2022
I. Необоротні активи	3561	3 177	I. Власний капітал	13 486	15097
II. Оборотні активи	19 574	21 155	II. Довгострокові зобов'язання та забезпечення		741
			III. Поточні зобов'язання та забезпечення	9649	8 494
III. Необоротні активи, утр. для продажу та групи вибуття			IV. Зобов'язання пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття		
Баланс	23 135	24 332	Баланс	23 135	24 332

Примітка: Сформовано автором на основі Додатку А, Додатку Б

Як видно з таблиці 2.3, у ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» за 2021-2022 роки зменшилася величина необоротних активів, проте збільшилася величина

оборотних активів. У пасиві балансу спостерігається – збільшення власного капіталу підприємства.

Розрахуємо показник співвідношення необоротних і оборотних активів підприємства на 1.01.2021 р., 1.01.2022 р.:

$$K \text{ с.а. } 2021 = 3561 / 19\,574 = 0.18$$

$$K \text{ с.а. } 2022 = 3177 / 21\,155 = 0.15$$

Ми бачимо, що співвідношення необоротних і оборотних активів у підприємства змінюється, це свідчить про не відпрацьованість політики підприємства щодо оптимізації величини основних засобів і запасів. На 1 грн. оборотних активів у підприємства припадає від 0,18 до 0,15 грн. основних коштів.

Для отримання повної та більш глибокої інформації про фінансовий стан підприємства складемо горизонтальний та вертикальний аналіз балансу підприємства (табл. 2.4, табл. 2.5).

З початку ми проведемо горизонтальний аналіз балансу підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ». Горизонтальний аналіз полягає в порівнянні кожної статті балансу з попереднім звітним періодом, обчисленні змін абсолютних і відносних величин, а також якісних характеристик виявлених відхилень. Метою горизонтального аналізу є виявлення абсолютних і відносних змін вартості різних статей балансу, його розділів за певний період і критична оцінка виявлених змін.

За горизонтальним аналізом загальна сума активів підприємства збільшилася на 3701 тис. грн. або більш, ніж на 13,20 %. Це збільшення відбулось переважно за рахунок значного зростання оборотних активів. Абсолютна величина збільшення в оборотних активах склала 4750 тис. грн. або більше, ніж 18,33% їх річної величини. У той же час, зменшилася сума основних засобів підприємства порівняно з попереднім роком (в абсолютному вимірюванні – на 1053 тис. грн.). Що стосується структури оборотних коштів, то можна зазначити, що вона значно збільшилася.

Таблиця 2.4

**ГОРИЗОНТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ БАЛАНСУ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ СП
«ГАЛПЛАСТ» ЗА 2021-2022 РОКИ, ТИС. ГРН.**

№ п/п	Баланс підприємства	Значення показників		Горизонтальний аналіз	
		на початок періода	на кінець періода	абсолютні змінні	відносні змінні, %
	Активи	24 332	28033	3701	13.20
1.	Необоротні активи	3177	2124	-1053	-49.57
1.1.	Основні засоби	3168	2115	-1053	-49.78
1.2.	Знос	10207	11256	1049	9.32
2.	Оборотні активи	21155	25905	4750	18.33
2.1.	Запаси	12715	16520	3805	23.03
2.2.	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	7146	8016	870	10.85
2.3.	Гроші та їх еквіваленти	95	308	213	69.16
2.4.	Інші оборотні активи	-	26	26	100
	Пасив	24332	28033	3701	13.20
3.	Власний капітал	15097	18565	3468	18.68
3.1.	Капітал у дооцінках	-	-	-	-
4.	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	741	2118	1377	65.01
4.1.	Відстроченні податкові зобов'язання	-	-	-	-
4.2.	Поточні зобов'язання та забезпечення	8494	7350	-1144	-15.56

Примітка: Сформовано автором на основі Додатку А, Додатку Б

Виробничі запаси збільшилися за рік на 3805 тис. грн. або на 23,03%. Все це свідчить про стабілізацію обороту підприємства і позитивну тенденції у його роботі. В той же час, збільшилася сума і частка дебіторської заборгованості за товари та послуги – в абсолютному вимірюванні на 870 грн. (або на 10,85%). Це означає, що підприємство фактично кредитувало своїх партнерів по бізнесу, які не вчасно розраховувалися за товари та послуги, що надавалися підприємством. Якщо у компанії є надійні партнери, які вчасно сплачуватимуть борги, то буде стабільність господарської діяльності та збережеться ліквідність підприємства.

Також збільшилася частка найбільш ліквідних активів – це гроші та їх еквіваленти абсолютна величина яких склала 213 грн. або на 69,16%.

При аналізі пасивів підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» слід зазначити, що зобов'язання підприємства скоротилися, у тому числі поточні зобов'язання зменшилися на 1144 тис. грн. (15,56%). Це відбулося внаслідок значного скорочення кредиторської заборгованості. Таким чином, підприємство вчасно розрахувалося з постачальниками та підрядчиками за виконані роботи та отримані послуги.

Також видно, що збільшилися показники довгострокових зобов'язань та забезпечень абсолютна величина склала 1377 тис. грн. або на 65,01%. В цілому слід зазначити, що динаміка показників ліквідності є позитивною.

Аналіз балансу підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» свідчить, що підприємство має кращі зміни показників фінансової стійкості та ліквідності, а саме:

- спостерігаємо позитивну тенденцію збільшення активів підприємства;
- збільшення виробничих запасів свідчить про стабілізацію обороту підприємства і позитивну тенденції у його роботі;
- зменшення кредиторської заборгованості свідчить про вчасні розрахунки з постачальниками.

Для подальшого аналізу балансу використовуємо вертикальний аналіз. Метою вертикального аналізу є розрахунок питомої частки окремих статей у загальній сумі валюти балансу та оцінка її змін. Вертикальний аналіз балансу дозволяє зробити висновок про структуру балансу в поточному стані, а також проаналізувати динаміку цієї структури.

За допомогою вертикального аналізу виявляються основні тенденції та зміни в діяльності компанії, також можна проводити міжгосподарські порівняння. Крім того, відносні показники пом'якшують негативний вплив інфляційних процесів.

Частка обігових активів у балансі підприємства є значною: на початок року вона складала 86,94%. Проте протягом аналізованого 2022 року відбулося збільшення цієї частки, а на кінець року ця тенденція ще більше закріпилась.

Таблиця 2.5

**ВЕРТИКАЛЬНИЙ АНАЛІЗ БАЛАНСУ ПІДПРИЄМСТВА ТЗОВ СП
«ГАЛПЛАСТ» ЗА 2021-2022 РОКИ, ТИС. ГРН.**

№ п/п	Баланс підприємства	Значення показників		Вертикальний аналіз	
		на початок періода	на кінець періода	на початок періода	на кінець періода
	Активи	24332	28033	100%	100%
1.	Необоротні активи	3177	2124	13.06	7.58
1.1.	Основні засоби	3168	2115	13.02	7.54
1.2.	Знос	10207	11256	41.95	40.15
2.	Оборотні активи	21155	25905	86.94	92.41
2.1.	Запаси	12715	16520	52.26	58.93
2.2.	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботу, послуги	7146	8016	29.37	28.59
2.3.	Гроші та їх еквіваленти	95	308	0.39	1.01
2.4.	Інші оборотні активи	-	26	-	0.09
	Пасив	24332	28033	100%	100%
3.	Власний капітал	15097	18565	62.05	66.23
3.1.	Капітал у дооцінках	-	-	-	-
4.	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	741	2118	3.04	7.56
4.1.	Відстроченні податкові зобов'язання	-	-	-	-
4.2.	Поточні зобов'язання та забезпечення	8494	7350	34.91	26.22

Примітка: Сформовано автором на основі Додатку А, Додатку Б

Зрозуміло, що частки оборотних коштів позначаються позитивно на показниках фінансової стійкості та ліквідності, що свідчить про збільшення запасів, розмірів виробництва, готівки для придбання матеріально-речових факторів виробництва.

Частка основних засобів має тенденцію до зменшення, протягом року відбулося зменшення частки основних засобів у балансі. Це свідчить про курс підприємства на скорочення матеріально-технічної бази підприємства та його технічне переозброєння.

Власний капітал підприємства знаходиться на рівні 62,05% – на початок року та 66,23% – на кінець року від загальної суми пасивів, що свідчить про стабільну платоспроможність, нормальні показники ліквідності та фінансової стійкості та низький рівень ризику банкрутства компанії.

Щодо довгострокових зобов'язань підприємства, то на кінець року збільшилися показники на 7,56 %. Також для підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» позитивним є те, що зменшилися поточні та короткострокові зобов'язання на 26,22%.

Отже, при вертикальному аналізі балансу підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» можна зробити такі висновки:

- у структурі статей балансу спостерігається тенденція до зменшення частки основних засобів і збільшення частки оборотних активів, хоча ця частка не є значною;
- встановлено позитивну тенденцію до зменшення частки дебіторської заборгованості та збільшення грошових коштів у національній валюті.

Таким чином, після горизонтального та вертикального аналізу балансу підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» можна зазначити, що тенденція є позитивною, спостерігається збільшення активів підприємства та виробничих запасів, що свідчить про стабілізацію обороту підприємства та позитивну динаміку його роботи.

Позитивним для підприємства є також те, що поточні та короткострокові зобов'язання зменшилися на 26,22%. Частка власного капіталу є значною (близько 66%), що свідчить про відсутність у підприємства ризиків банкрутства.

2.3. Аналіз використання основних фондів, ділової активності та рентабельності підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ»

В сучасному світі, де бізнесове середовище постійно змінюється та надто конкурентоспроможне, важливість проведення аналізу виходить далеко за межі простого інструменту. Це стає критичною необхідністю для успіху будь-якого підприємства, оскільки від його результатів залежить не лише виявлення

поточних проблем, але і визначення перспектив та стратегій подальшого розвитку.

Своєчасний та глибокий аналіз є ключовим елементом для ефективного управління та прийняття обґрунтованих рішень. В цьому контексті, аналітичні процедури стають важливим інструментом, що дозволяє підприємствам не лише реагувати на виклики сучасності, а й визначати своє місце та роль у майбутньому.

Щоб провести аналіз підприємства спершу потрібно розрахувати коефіцієнти, що характеризують майновий стан підприємства. Для зручності сприйняття показників розрахунки проведемо в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

**ПОКАЗНИКИ МАЙНОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТЗОВ СП
«ГАЛПЛАСТ»**

Показник	На 01.01.2021 р.	На 01.01.2022 р.
<i>Сума господарських коштів підприємства</i>	23135	24332
<i>Частка активної частини основних засобів</i>	$3552/23135=0.15$	$3168/24332=0.13$
<i>Коефіцієнт зносу</i>	$8823/12375=0.71$	$10207/24332=0.42$
<i>Коефіцієнт мобільності активів</i>	$19574/3561=5.49$	$21155/3177=6.66$
<i>Частка оборотних виробничих фондів</i>	$9143+235/19574=0.48$	$9716+242/21155=0.47$

Примітка: Сформовано автором на основі Додатку А, Додатку Б та джерела [26]

Вартість активної частини основних засобів у вартості основних засобів протягом двох років зменшувалася в абсолютній величині, а у %-му відношенні практично не змінилася з (0,15) станом на 01.01.2021 року до (0,13) на 01.01.2022 року. Цей показник свідчить про частку фінансових ресурсів, що інвестовані у основні засоби.

Інтерпретація результатів аналізу також залежить від сфери діяльності підприємства – для торговельного підприємства важливо сформувати товарні запаси для забезпечення безперебійної роботи, відповідно, частка основних фондів у загальній сумі активів становить низький показник.

Динаміка зменшення частки основних засобів протягом певного періоду є позитивною в умовах стабільного або зростаючого обсягу виробництва і свідчить про пристосування підприємства до зменшення місткості ринку.

Водночас така динаміка є негативною в умовах зменшення обсягів виробництва та свідчить про неконтрольовану втрату виробничого потенціалу.

Проте зменшився коефіцієнт зносу основних засобів з 0,71 (або 71 %) на 01.01.2021 року до 0,42 (або 42 %) на 01.01.2022 року (хоча і так видно, що основні засоби і так сильно зношені), що може вказувати на зменшення амортизаційних витрат.

Окрім цього, на кінець 2022 року зменшилася частка оборотних виробничих фондів в оборотних активах. Це може свідчити про те, яка саме частина оборотних коштів знаходиться у виробничій сфері. Як відомо, сюди входять виробничі запаси, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів. Висока частка оборотних виробничих фондів може характеризувати як неефективну політику управління виробничим процесом, зокрема формування виробничих запасів, так і ефективну політику управління іншими необоротними активами (реалізація, оплата), яка дозволяє спрямувати більшість фінансових ресурсів на виробничу сферу. *(Написано автором на основі джерела [70])*

Коефіцієнт мобільності активів зріс на 1,17% у порівнянні з попереднім періодом, що становив 5,49%, а це вказує на співвідношення оборотних та необоротних активів підприємства. Як і для деяких попередніх показників, високе значення мобільності активів характерне для підприємств торговельної та фінансової сфер, тоді як частка необоротних активів є високою для більшості промислових підприємств.

Отже, не зважаючи на деякі недоліки в роботі підприємства, в цілому майновий стан підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» є задовільним.

Для кращого ознайомлення з фінансово-господарською діяльністю досліджуваного підприємства проведемо аналіз та розрахуємо показники ділової активності (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

**ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТЗОВ СП
«ГАЛПЛАСТ»**

Показник	На 01.01.2021 р.	На 01.01.2022 р.
1. <i>Загальна оборотність капіталу</i>	44 035/23135=1.9	74 234/24332=3.05
2. <i>Оборотність мобільних засобів</i>	44035/19888=2.2	74234/21 299=3.5
3. <i>Оборотність матеріальних оборотних коштів</i>	44 035/ 19 574=2.3	74 234/21155=3.5
4. <i>Оборотність товарів</i>	44035/1267=34.8	74 234/1249=59.4
5. <i>Оборотність дебіторської заборгованості</i>	44035/7280=6.05	74 234/8201=9.05
6. <i>Середній термін обороту дебіторської заборгованості</i>	360*7280/44035=59.5	360*8201/74234=39.8
7. <i>Оборотність кредиторської заборгованості</i>	44035/5738=7.7	74 234/ 6946=10.7
8. <i>Середній термін обороту кредиторської заборгованості</i>	360*5738/44035=46.9	360*6946/74234=33.7
9. <i>Фондовіддача основних засобів та інших необоротних активів</i>	44035/3561=12.4	74234/3177=23.4
10. <i>Оборотність власного капіталу</i>	44035/13486=3.3	74 234/15097=4.9

Примітка: Сформовано автором на основі Додатку А, Додатку Б

Аналіз показників ділової активності вказує на різноманітні аспекти ефективності управління активами та обіговим капіталом підприємства ТЗОВ СП «ГАЛПЛАСТ». Тому на основі проведеного аналізу сформуємо висновки та можливі рекомендації:

1. *Загальна оборотність капіталу:* зростання з 1.9 до 3.05 свідчить про позитивні тенденції у використанні капіталу.

2. *Оборотність мобільних засобів та матеріальних оборотних коштів:* збільшення цих показників свідчить про покращення управління оборотними

активами, але може вимагати в подальшому моніторинг ефективності використання ресурсів.

3. *Оборотність товарів*: збільшення оборотності товарів з 34.8 до 59.4 вказує на покращення ефективності управління запасами. Проте, важливо переконатися, що це не призвело до втрат продажів через недостатню наявність товарів.

4. *Оборотність дебіторської та кредиторської заборгованості*: загальне збільшення оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості свідчить про покращення управління заборгованістю клієнтів та кредиторів. Важливо слідкувати за тим, щоб оптимізація цих показників не вплинула на відносини з партнерами.

5. *Фондовіддача основних засобів та інших необоротних активів*: зростання цих показників показує нам, що ефективність використання основних та необоротних активів підвищилася.

6. *Оборотність власного капіталу*: збільшення оборотності власного капіталу вказує на те, що компанія ефективно використовує власні ресурси.

Загальна тенденція збільшення оборотності свідчить про певні позитивні зрушення в управлінні активами. Проте важливо систематично проводити моніторинг цих показників та розглядати інші фактори, такі як ефективність роботи комерційного відділу, стратегії управління запасами та обслуговуванням клієнтів для забезпечення стійкості покращення фінансової діяльності.

Таким чином, для кращого розуміння показників підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» розрахуємо його рентабельність за 2021 та 2022 роки (табл. 2.8).

Аналіз рентабельності відображає ефективність діяльності підприємства в цілому, а також показує середній рівень реалізації продукції та контроль витрат. Чим вище показник, який відповідає стандарту (навіть якщо негативні показники зростають), тим краще. Рентабельність активів вказує на ефективність використання активів для генерації прибутку. За даними наведеними в таблиці 2.8, рентабельність активів підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» зросла з 0.07 до 0.14, що може свідчити про покращення ефективності використання активів.

Таблиця 2.8

ПОКАЗНИКИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТЗОВ СП «ГАЛПЛАСТ»

Показник	На 01.01.2021 р.	01.01.2022 р.
<i>Рентабельність активів</i>	0.07	0.14
<i>Рентабельність власного капіталу</i>	0.12	0.23
<i>Рентабельність продажів</i>	0.04	0.05
<i>Операційна збитковість (Рентабельність реалізованої продукції)</i>	0.05	0.06
<i>Чиста збитковість (Рентабельність реалізованої продукції)</i>	0.04	0.05

Примітка: Сформовано автором на основі Додатку А, Додатку Б

Якщо проаналізувати показники збитковості власного капіталу за досліджуваний період, то цей показник збільшився на 0,11 од., що позитивно позначається на діяльності підприємства ТЗОВ СП «ГАЛПЛАСТ». Рентабельність власного капіталу вказує на прибутковість використання власних ресурсів компанії. За вищевказаними даними рентабельність власного капіталу також зросла, що може бути позитивним сигналом для інвесторів та власників.

Відносно рентабельності продукції підприємства ТЗОВ СП «ГАЛПЛАСТ» не дуже високе збільшення (до 0,5 одиниці) показників порівняно з попередніми коефіцієнтами. Рентабельність продажів показує, який відсоток прибутку залишається після врахування всіх витрат на виробництво та збут. Слід зазначити, що збільшення цих показників свідчить про ефективне використання активів, загальну прибутковість його діяльності та вкладення коштів у підприємство. Аналіз грошових потоків здійснюється по підприємству в цілому, по окремим підрозділам.

Проведений аналіз показує, що загальною тенденцією є зростання рентабельності в різних аспектах діяльності підприємства ТЗОВ СП «ГАЛПЛАСТ», що свідчить про покращення його фінансового стану та ефективності управління.

Основні шляхи щодо покращення фінансових показників підприємства можуть включати ряд заходів у різних сферах діяльності. З огляду на те, на основі проведених досліджень рекомендуємо для підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» здійснювати такі заходи:

1) *Ефективне управління оборотним капіталом:*

- оптимізація запасів та скорочення періодів обороту запасів;
- ефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованістю.

2) *Оптимізація витрат:*

- проведення аналізу витрат з метою їх оптимізації;
- розгляд можливостей зменшення невиробничих витрат.

3) *Підвищення продуктивності:*

• впровадження нових технологій та підвищення ефективності виробничих процесів;

- оптимізація робочих процесів для збільшення виробничої потужності.

4) *Розвиток ринків збуту:*

• пошук нових ринків для реалізації продукції;

• розширення асортименту продукції та покращення маркетингових стратегій.

5) *Ефективне управління фінансами:*

• планування та бюджетування для забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів;

• оцінка інвестиційних можливостей та здійснення раціонального фінансового управління.

6) *Оптимізація структури капіталу:*

• розгляд можливостей залучення додаткового капіталу або його реструктуризації;

- оптимізація співвідношення власних та позикових коштів.

7) *Реалізація ефективних стратегій управління ризиками:*

- аналіз та управління ризиками, пов'язаними з валютними

коливаннями, ринковою кон'юнктурою та іншими факторами;

- застосування інструментів для зменшення впливу ризиків.

8) *Інновації та дослідження:*

• інвестування в дослідження та розробки для покращення продукції та конкурентоспроможності;

- впровадження інноваційних рішень для стимулювання розвитку.

Важливо враховувати, що кожне підприємство унікальне, а ефективні заходи можуть варіюватися в залежності від специфіки галузі, ринкових умов та внутрішніх факторів.

Висновки до розділу 2

У результаті проведеного аналізу фінансового стану підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» автором зроблено наступні висновки:

1. Фінансова стійкість характеризується таким станом фінансових ресурсів, який повинен відповідати вимогам ринку та у той самий час задовольняти потреби розвитку підприємства. Фінансова стійкість підприємства характеризується системою абсолютних і відносних показників і визначається співвідношенням величини матеріальних оборотних коштів (запасів і витрат) та обсягу власних і позикових джерел коштів для їх формування.

2. Загальною тенденцією зростання майна і виручки підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» є покращення фінансового стану підприємства. Так, зокрема, зафіксовано зростання суми господарських коштів та покращення їх структури. Зменшення частки основних засобів у вартості активів може свідчити про більш ефективне управління оборотним та необоротним капіталом. Позитивною ознакою є збільшення майна підприємства на понад 20% за 2022 рік. Це може вказувати на розширення діяльності та успішне здійснення інвестицій. Значне зростання виручки на 68% свідчить про ефективність стратегії продажів або попит на продукцію та послуги підприємства.

3. Зменшення коефіцієнта зносу на 29% може вказувати на менше

фізичне зношення активів та оптимізацію амортизаційних витрат. Збільшення коефіцієнта мобільності активів свідчить про зростання ліквідності та швидкість обороту активів.

4. Загальна оборотність капіталу та оборотність мобільних засобів зросли на 1.96 і на 1.3, що вказує на покращення управління оборотним капіталом та активами. Значний ріст оборотності товарів (на 24.6) і дебіторської заборгованості на 10.85% показує поліпшення стратегії продажу та умов кредитування.

5. Загальна виручка від реалізації продукції і послуг підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» зросла із 44,035 тис. грн. до 74,234 тис. грн., що свідчить про зростання обсягів бізнесу. Збільшення довгострокових зобов'язань на 7,56% може вказувати на потребу в додаткових фінансових ресурсах для розвитку.

6. На підставі даних підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» можна визначити позитивні тенденції в розвитку підприємства. Покращення фінансових та ділових показників свідчить про ефективне управління ресурсами та успішну стратегію розвитку. Однак рекомендується уважніше вивчення довгострокових зобов'язань та їх впливу на фінансову стійкість підприємства.

7. Для покращення фінансових показників підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» запропоновано здійснювати такі заходи: 1) ефективне управління оборотним капіталом; 2) оптимізація витрат; 3) підвищення продуктивності; 4) розвиток ринків збуту; 5) ефективне управління фінансами; 6) оптимізація структури капіталу; 7) реалізація ефективних стратегій управління ризиками; 8) інновації та дослідження.

РОЗДІЛ 3

АУДИТ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Роль аудиту в забезпеченні достовірності фінансової звітності підприємства

Аудит – це систематичний процес оцінювання фінансової інформації підприємства з метою підтвердження її точності та надійності.

Згідно зі статтю 1 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» аудит фінансової звітності – це «аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність групи, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам» [22].

Разом з тим, аудит фінансового стану – це процес збору незалежним експертом достовірної інформації про об'єкт дослідження, в даному випадку про фінансовий стан підприємства, з метою оцінки його відповідності заданим критеріям і надання компетентного висновку зацікавленим користувачам.

Головною метою аудиту є забезпечення вірогідності та надійності фінансової звітності підприємства. А от суб'єктами аудиту є:

- аудитор: особа чи фірма, яка виконує аудит інформації;
- клієнт: підприємство, чиї фінанси піддаються аудиту.

В сучасний період аудит фінансової звітності не обмежується узагальненням недоліків у системі бухгалтерського обліку та фінансової звітності клієнта за минулий рік або декілька років. Від аудитора також очікується оцінка подій, що відбулися після дати останнього балансу; висловлення думки про можливість безперервної роботи компанії, яка

перевіряється протягом найближчого періоду; аналіз прогнозованих фінансових показників [13].

Важливим аспектом контролю якості аудиторської фірми є система відбору потенційних клієнтів, а також політика фірми щодо користувачів. Рішення щодо продовження відносин з наявними клієнтами можуть розглядатися періодично (наприклад, щорічно) або у разі виникнення певних обставин – змін у складі менеджерів, директорів, власників підприємства-клієнта, порушення судових процесів, змін у сфері діяльності клієнта та обсяг проведеного аудиту. Ось наприклад, підприємство-клієнт може варіюватися і розширити виробництво до таких масштабів, що невелика аудиторська фірма не впорається з перевіркою такої компанії [8].

Роль аудиту в забезпеченні достовірності фінансової звітності підприємства є надзвичайно важливою, позаяк сприяє удосконаленню системи фінансового контролю. При цьому значна увага відводиться внутрішньому та зовнішньому аудиту.

Разом з тим, роль внутрішнього аудиту є ключовою для аудитора, який проводить зовнішній аудит. Як відомо, зовнішній і внутрішній аудит мають багато спільного в методології, підходах та аналізі отриманих даних. (рис. 3.1.).

За належної організації внутрішній аудит сприяє підвищенню відповідальності керівництва та матеріально-відповідальних осіб, запобіганню негативним явищам під час здійснення господарських операцій, пов'язаних з використанням майна. Крім того, внутрішній аудит є інформаційною базою зовнішнього аудиту з погляду на організацію внутрішнього контролю [32; 58].

Принципові відмінності в меті, завданнях, характері діяльності не дають змоги замінити зовнішній аудит внутрішнім і в протилежну сторону. Порівняльні характеристики внутрішнього й зовнішнього аудиту наведені в таблиці 3.1.

Рис. 3.1. Схема взаємозв'язку зовнішнього та внутрішнього аудиту

Примітка: Розроблено автором на основі джерела [6]

Враховуючи наведені характеристики, повноцінне функціонування органу внутрішнього аудиту дає змогу забезпечити результативну діяльність суб'єкта господарювання, його стабільність та розвиток. Хороша організація роботи

органу внутрішнього аудиту, її відповідність вимогам Міжнародних стандартів професійної практики внутрішнього аудиту дозволяє отримати професійно-обґрунтовану оцінку бізнес-операцій і процесів, аналіз ринкової ситуації, конкурентних переваг, існуючі та потенційні бізнес-ризиків тощо [61].

Внутрішній і зовнішній аудит – це два різних види аудиту, які спрямовані на різні аспекти діяльності організації.

Таблиця 3.1

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВНУТРІШНЬОГО ТА ЗОВНІШНЬОГО АУДИТУ

Ознака	Зовнішній аудит	Внутрішній аудит
<i>Мета</i>	Визначення достовірності та точності фінансової звітності підприємства. Перевірка дотримання бухгалтерських та фінансових стандартів.	Перевірка та оцінка внутрішніх систем контролю, виявлення можливих ризиків та надання рекомендацій для їх управління. Підтримка високого стандарту діловодства та дотримання нормативів та внутрішніх політик.
<i>Користувачі</i>	Зовнішні: потенційні інвестори, кредитори та ін. Внутрішні: власники	Внутрішні: рада директорів (Комітет з аудиту), менеджмент усіх рівнів
<i>Об'єкт аудиту</i>	Фінансово-бухгалтерська звітність компанії	Системи внутрішнього контролю, управління ризиками, корпоративне управління
<i>Специфіка</i>	Зосереджено на операціях і подіях, які можуть мати суттєвий вплив на фінансову звітність компанії. Не розглядається питання економічної обґрунтованості управлінських рішень	Зосереджується на подіях, які заважають компанії ефективно досягати своїх цілей. Дає оцінку економічної обґрунтованості управлінських рішень
<i>Періодичність</i>	Після закінчення звітного періоду	Безперервно на основі плану
<i>Кваліфікація</i>	Він чітко визначений Законом України та має вищий ступінь самостійності	Визначається вимогами правління та загальних зборів. Має нижчий ступінь самостійності та нижчий професійний рівень
<i>Постановка задачі</i>	Визначається договором між організацією та аудиторською фірмою	Визначається загальним зборами виходячи з потреб правління

<i>Інформаційна база аудиту</i>	Фінансова звітність і дані поточного бухгалтерського обліку	Фінансова та нефінансова інформація про реальні процеси в організації
<i>Звіти</i>	Зовнішній аудитор зазвичай складає аудиторський звіт, який додається до фінансової звітності підприємства та передається зацікавленим сторонам.	Звіти внутрішнього аудиту передаються верхньому рівню керівництва та можуть використовуватися для внутрішнього прийняття рішень.
<i>Виконання</i>	Виконується зовнішньою аудиторською фірмою, яка не пов'язана із замовником аудиту. Аудиторська фірма повинна відповідати стандартам аудиту та етичним вимогам.	Виконується внутрішньою аудиторською службою, яка є частиною самої організації. Зазвичай, це група спеціалізованих фахівців, які відповідають за оцінку та покращення внутрішніх систем контролю.

Примітка: Сформовано автором на основі джерела [6; 50; 67]

Обидва види аудиту є важливими для забезпечення ефективного управління та відповідності стандартам у фінансовій діяльності підприємства. Внутрішній аудит спрямований на внутрішні процеси та ефективність, тоді як зовнішній аудит спрямований на зовнішню достовірність фінансової звітності та відповідність стандартам. Обидва процеси взаємодіють для створення надійної системи управління та звітності [11].

Проведення аудиту визначається законодавчими та нормативними актами. При цьому в листі-зобов'язанні необхідно посилатися на законодавчі та нормативні документи, на підставі яких проводиться аудит. Звісно, тут слід вказати вітчизняні закони, правила та інструкції щодо порядку ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності та порядку проведення аудиту. Але в окремих випадках можуть бути вказані міжнародні стандарти обліку та аудиту або національні стандарти певної країни (за замовленням клієнта) [59].

Ще одним юридичним документом, який засвідчує факт досягнення домовленості між замовником і виконавцем про проведення аудиту, є договір на проведення аудиторської перевірки. Контракт свідчить про те, що сторони досягли згоди з усіх пунктів, передбачених у ньому [37].

З метою уникнення неправильного розуміння сторонами взятих на себе зобов'язань, умов їх виконання та рівня відповідальності необхідно максимально чітко передбачити всі істотні сторони відносин, що виникають у зв'язку з їх укладенням. Договір про надання аудиторських послуг може бути разовим (одноразове надання послуг) або довгостроковим (повторне надання послуг протягом певного часу) за наявності в аудиторської фірми відповідного сертифіката. У разі повторного укладення договору про надання аудиторських послуг умови договору можуть бути переглянуті та повинні бути оформлені в письмовій формі. Договір можна укласти на тривалий термін. Предметом договору можуть бути як безпосередньо аудиторські послуги, так і супутні аудиту послуги [22].

Приймаючи нового клієнта, керівництво аудиторської фірми, повинно призначити для нього повністю укомплектовану групу співробітників. До групи зазвичай входять: представник (особа, відповідальна за аудит), керівник аудиторської перевірки, один або кілька старших співробітників, спеціалісти зі статистики, використання комп'ютера та (за необхідності) спеціалісти в галузі економіки клієнта, податкові консультанти з питань управління [3].

Для великомасштабних перевірок в аудиті мають брати участь кілька кваліфікованих партнерів-аудиторів. Для невеликих аудиторських перевірок достатньо одного або двох штатних працівників. Як показує аудиторська практика США, проведення аудиту передбачає наявність другого представника, який повинен контролювати роботу групи аудиторів відповідно до вимог Комісії з цінних паперів і фондових бірж. Згідно з цими вимогами, він не може працювати з одним клієнтом більше семи років [78; 81].

Отже, аудит – це систематичний процес оцінки фінансової інформації компанії для підтвердження її точності та надійності. Його метою є забезпечення достовірності фінансової звітності та довіри зацікавлених сторін. Учасниками аудиту є аудитор і замовник. Аудит відіграє ключову роль у забезпеченні достовірності фінансової звітності підприємства. Достовірність фінансової

звітності є важливою для різних стейкхолдерів, таких як інвестори, кредитори, урядові органи та інші зацікавлені сторони.

Процес аудиту включає етапи планування, збору аудиторських доказів, оцінки результатів і підготовки аудиторського звіту. Важливим аспектом аудиту є оцінка внутрішнього контролю в організації. Стандарти аудиту, такі як МСА, визначають міжнародні вимоги та норми щодо проведення аудиту. Суттєві відхилення та рекомендації аудитора стають підставою для подальшого вдосконалення внутрішнього контролю та фінансової звітності підприємства. В цілому, аудит грає важливу роль у створенні довіри до фінансової інформації, що подається підприємством, і сприяє стабільності та ефективності фінансового ринку.

3.2. Методика аудиту підприємства: застосування вітчизняної та західної практики

Методика аудиту підприємства – це система процедур, методів та підходів, які використовуються аудитором для оцінки фінансової звітності підприємства та забезпечення відповідності її фінансової інформації з обраними стандартами обліку і фінансовою звітністю. Методика аудиту розробляється відповідно до міжнародних стандартів аудиту та національного законодавства. Іншими словами, методика аудиту підприємства – систематично розроблений план аудиторських процедур та підходів, який аудитор використовує для оцінки фінансової звітності та внутрішнього контролю організації [40].

Застосування методики аудиту включає в себе кроки та етапи, що спрямовані на ефективне проведення аудиторської діяльності. Аудит починається з планування. Плануючи свою роботу, аудитор зустрічається з проблемою вибору стратегії аудиту [27].

Як свідчить західна аудиторська практика, при виборі стратегії використовують два підходи для перевірки фінансової звітності:

- циклічний аудит (цикл отримання доходу, цикл закупівель, цикл виробництва, цикл реалізації тощо. Цикли можуть бути розроблені аудиторською фірмою самостійно);

- перевірка статей фінансової звітності.

Проведені дослідження показують, що другий підхід є кращим з наступних причин:

- по-перше, перевірка статей звітності найбільш тісно пов'язана із самою звітністю і легко контролюється (за суттєвими статтями звітності та робочими документами аудитора);

- по-друге, цей підхід більш комфортний для українських аудиторів.

Тому при виборі стратегії перевірки об'єктів звітності планування аудиту та вибір аудиторських процедур, які будуть використовуватися під час перевірки, необхідно прив'язувати до форм звітності [62].

Основними формами звітності, які перевіряє аудитор, є: Баланс («Звіт про фінансовий стан»), Звіт про фінансові результати («Звіт про сукупний дохід») та Звіт про власний капітал (аудитор не зобов'язаний і не повинен перевіряти Звіт про рух грошових коштів).

Як відомо, існують два види аудиторських процедур: контрольні тести та процедури перевірки суттєвості. Контрольні тести поділяються на процедури для досягнення розуміння системи внутрішнього контролю та тести контрольних точок.

Планування аналітичних процедур і детальних тестів відбувається на етапі розробки плану аудиту. План розробляється на основі обраної аудитором загальної стратегії [15].

Аудиторські процедури для досягнення розуміння системи внутрішнього контролю (СВК) проводяться на етапі планування для визначення попереднього розміру ризику контролю та загального ризику аудиту, тобто вони не відносяться до самого процесу перевірки, а випробування контрольних точок проводяться безпосередньо на етапі перевірки СВК.

Що стосується процедур перевірок на суттєвість, їх можна розділити на дві основні категорії: детальні тести операцій і сальдо рахунків (скорочено - детальні тести) та аналітичні процедури. Обидві категорії процедур використовуються під час безпосередньої перевірки та отримання аудиторських доказів, тому їх необхідно включати в методику аудиту.

Розробка плану аудиту включає в себе планування аналітичних процедур і детальних тестів. План розробляється на основі обраної аудитором загальної стратегії [21; 25].

У західній практиці для вибору аудиторських процедур використовується АВС – матриця, в якій процедури А є аналітичними процедурами, процедури В – «основними процедурами» – домінують аналітичні процедури з невеликою частиною детальних тестів, процедури С – «вичерпні» – домінують детальні тести. Процедури типу А (аналітичні) найчастіше використовуються, домінуючи над іншими при невеликій частині детальних тестів. Процедури типу В (основні) включають аналітичні процедури, але при цьому також передбачають значну кількість детальних тестів. Процедури типу С (вичерпні) характеризуються переважною кількістю детальних тестів в порівнянні з аналітичними процедурами. Використовують дану матрицю у відповідності до вибраного напрямку аудиту.

Таблиця 3.2

АВС – МАТРИЦЯ АУДИТОРСЬКОЇ СТРАТЕГІЇ

Форми звітності АВС-підхід	Баланс	Звіт про прибутки і збитки
А	Аналітичні процедури	Аналітичні процедури
В	Детальна перевірка	Аналітичні процедури
С	Детальна перевірка	Детальна перевірка

Розробка аудиторської стратегії та вибір певних процедур для ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» потребує комплексного підходу. Хоча форми звітності є важливим джерелом інформації, враховувати слід не тільки їх, але і етапи проведення аудиту. Звернемо увагу, що різні етапи вимагають відмінних видів процедур через різні цілі та області перевірки.

Для максимально ефективного використання ресурсів і врахування особливостей підприємства аудитор повинен визначити на якому етапі аудиту буде найбільш доцільно та ефективно застосовувати конкретні процедури. Наприклад, аналітичні процедури можуть бути корисні на етапі планування, в той час, як детальні тести можуть виявитися більш ефективними під час проведення операцій або перевірки сальдо рахунків.

Також важливо враховувати фактор часу. Наприклад, певні процедури можуть бути більш доцільними або зручними для застосування в певні періоди підприємницької діяльності, наприклад, в кінці фінансового року [16].

Отже, незважаючи на те, що форми звітності є важливим вихідним пунктом, аудитор повинен брати до уваги комплекс факторів, щоб розробити ефективну стратегію та оптимально вибрати аудиторські процедури для певного підприємства. Важливо відзначити, що кожен аудит може мати свої особливості, залежно від специфіки підприємства та вимог замовника.

Проведення аудиту на підприємстві ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» включає в себе декілька основних етапів та методику, що дозволяє аудитору отримати об'єктивні та надійні відомості про фінансовий стан та діяльність підприємства.

Пропонуємо розглянути вітчизняну методику проведення аудиту на підприємстві ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ», яка включає такі етапи:

1) Попередній етап: *планування аудиту*. Цей етап буде включати наступне:

– розуміння бізнесу. Аудитор повинен провести докладний аналіз основних аспектів діяльності ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» та вивчити особливості галузі в якій підприємство працює. Це передбачає розгляд структури підприємства, ринкових умов, конкурентного середовища та потенційних ризиків;

– ризикова оцінка. Аудитор має ідентифікувати можливі ризики, які можуть вплинути на фінансову звітність підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ». Після цього розробити стратегії для ефективного управління цими ризиками,

зокрема визначити області, які потребують особливої уваги під час аудиторських процедур.

2) *Оцінка внутрішнього контролю.* Етап на якому аудитор аналізує та оцінює ефективність та надійність системи внутрішнього контролю на підприємстві. Це допомагає визначити, наскільки вірогідно та точно відображаються фінансові та операційні події в бухгалтерському обліку.

3) *Проведення аудиторських процедур.* Цей етап передбачає такі процедури:

- перевірка бухгалтерського обліку. Аудитор повинен виконати детальну перевірку бухгалтерського обліку, включаючи баланс, звіт про фінансові результати та інші фінансові звіти для перевірки їхньої достовірності та повноти;
- інвентаризація (в тому числі перевірка обігових активів). Проводиться перевірка оборотних активів для визначення їхньої відповідності обліку та реальному існуванню;
- підтвердження операцій. Аудитор має отримати підтвердження від сторонніх (третіх осіб) стосовно фінансових операцій, щоб переконатися у їхній достовірності.

4) *Аналіз ризиків та формування висновків.* Аудитор формує висновки щодо достовірності фінансової звітності та ризиків, виявлених під час аудиту. Це включає в себе аналіз результатів проведених процедур.

5) *Підготовка аудиторського звіту.* Аудитор повинен підготувати аудиторський звіт в якому висловить свою думку щодо фінансової звітності підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ». Звіт має включати в себе результати аудиту, виявлені проблеми та рекомендації.

6) *Заключний етап: завершення аудиту.* Цей етап передбачає комунікацію з клієнтом. Тобто, аудитор має зустрітися з представниками підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» для обговорення результатів аудиту, сформувані рекомендації щодо покращення внутрішнього контролю та інших аспектів фінансового управління.

(Написано автором на основі джерел [54 ,])

Отже, процес аудиту на підприємстві ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» передбачає розгляд кількох ключових етапів, що розпочинаються з попереднього планування.

Аудитор починає з ретельного ознайомлення з бізнесом та визначення можливих ризиків, які можуть вплинути на фінансову звітність підприємства. На наступному етапі він аналізує ефективність внутрішнього контролю, щоб забезпечити вірогідність бухгалтерського обліку та достовірність фінансової інформації. Проведення аудиторських процедур включає в себе детальну перевірку бухгалтерського обліку, інвентаризацію та підтвердження операцій, щоб переконатися у правильності фінансової звітності. Після цього аудитор формує висновки щодо достовірності фінансових заяв, розглядає виявлені ризики та розробляє рекомендації для їх управління. На завершальному етапі аудитор підготовлює аудиторську звітність в якій висловлює свою думку щодо фінансової звітності підприємства. Останній крок полягає в комунікації з клієнтом, де аудитор обговорює результати аудиту та надає рекомендації щодо подальшого вдосконалення внутрішнього контролю та фінансового управління [36].

Професійний та систематичний підхід до аудиторського процесу допомагає забезпечити вірогідність та точність фінансової звітності підприємства. Це загальна методика і кожен етап може бути розширений чи адаптований в залежності від конкретних умов аудиту. У процесі аудиту можуть використовуватися різноманітні методи та інструменти, включаючи аналітичні процедури, тестування операцій, документальне підтвердження та інші [38].

На основі проведених досліджень пропонуємо для підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» кілька рекомендацій щодо покращення фінансової звітності та забезпечення ефективного аудиту:

1. Посилити систему внутрішнього контролю.

Вдосконалення внутрішнього контролю на підприємстві допоможе уникнути помилок та непорозумінь у бухгалтерському обліку. Ретельна

перевірка процесів та визначення слабких місць сприятиме точній та надійній фінансовій звітності.

2. Створити чітку документацію.

Підприємству слід забезпечити детальну документацію щодо фінансових транзакцій та процесів бухгалтерського обліку. Це полегшить роботу аудитора під час перевірки, зменшить ймовірність помилок і зробить фінансову звітність більш зрозумілою.

3. Проводити регулярні внутрішні аудити.

Проведення внутрішніх аудитів на підприємстві допоможе виявити можливі недоліки в системі контролю та забезпечить постійне вдосконалення бухгалтерських процесів.

4. Дотримуватися бухгалтерських стандартів.

Підприємству слід забезпечити відповідність фінансової звітності вимогам бухгалтерських стандартів та законодавства. Це дозволить уникнути можливих санкцій та забезпечить вірогідність звітності.

5. Оптимізувати процес аудиту.

Співпраця підприємства з аудитором для розуміння його очікувань та дотримання його рекомендацій може полегшити процес аудиту та забезпечити швидший та ефективніший аудиторський процес.

6. Надавати детальну додаткову інформацію аудиторіві.

Забезпечення аудитора додатковою інформацією, яка може бути корисною для розуміння контексту бізнесу та фінансових операцій, сприятиме більш повному розумінню фінансової звітності.

7. Оновлювати фінансові системи та програмне забезпечення.

Використання підприємством сучасних фінансових систем та програмного забезпечення може полегшити бухгалтерський процес, зменшити ймовірність помилок та зробити фінансову звітність більш доступною для аудиту.

Вищевказані рекомендації можуть допомогти підприємству ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» підготувати більш якісну та ефективну фінансову звітність, що

сприятиме успішному проходженню аудиту та забезпечить вірогідність фінансової звітності даного суб'єкта господарювання.

Висновки до розділу 3

У результаті проведеного дослідження аудиту фінансового стану підприємства, застосування методик аудиту як вітчизняної, так і західної практики, автором зроблені такі висновки і рекомендації:

1. Аудит фінансового стану – це процес збору незалежним експертом достовірної інформації про об'єкт дослідження, в даному випадку про фінансовий стан підприємства, з метою оцінки його відповідності заданим критеріям і надання компетентного висновку зацікавленим користувачам. Сучасний підхід до аудиту включає оцінку подій, що відбулися після звітного періоду та аналіз прогнозованих фінансових показників.

2. На основі проведеного аналізу вітчизняної методики аудиту на прикладі ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» можна визначити, що ця система демонструє високий рівень професіоналізму та систематичності. Важливість кожного етапу аудиторського процесу, від попереднього планування до завершення аудиту, визначається відповідальним та компетентним підходом аудитора. Ретельне розуміння бізнесу та ризикова оцінка встановлюють фундамент для подальших аудиторських дій, дозволяючи адаптувати стратегії управління ризиками для кращого контролю над фінансовими процесами. Аналіз внутрішнього контролю на етапі оцінки впливає на надійність та точність фінансової звітності. Проведення аудиторських процедур, включаючи перевірку бухгалтерського обліку, інвентаризацію, та підтвердження операцій, демонструє систематичний та комплексний підхід до визначення достовірності фінансової інформації. Аналіз ризиків та формування висновків допомагають зорієнтувати бізнес на ключові проблеми та визначити стратегії подальшого розвитку. Підготовка аудиторського звіту визначається чіткістю та об'єктивністю висловлення думки аудитора про фінансову звітність підприємства. Завершальний етап, що включає комунікацію з клієнтом, дозволяє виробити конструктивний діалог та спільно

визначити напрямки подальших покращень у внутрішньому контролі та фінансовому управлінні. Такий системний та цілеспрямований підхід до аудиторської практики на підприємстві ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» свідчить про ефективність та високий професійний стандарт вітчизняних методик аудиту.

3. В західній практиці аудиту великомасштабні перевірки включають участь кількох кваліфікованих партнерів-аудиторів, що сприяє різноманітності поглядів та комплексному аналізу. Для невеликих аудитів достатньо одного або двох штатних працівників. Для прикладу, аудиторська практика США встановлює вимогу до наявності другого представника, контролюючого роботу групи аудиторів, щоб забезпечити об'єктивність та відповідність стандартам, зокрема вимогам Комісії з цінних паперів і фондових бірж. Для вибору аудиторських процедур використовується АВС-матриця, де аналітичні процедури (тип А) переважають при невеликій частині детальних тестів. Основні процедури (тип В) включають аналітичні та значну кількість детальних тестів. Вичерпні процедури (тип С) характеризуються переважною кількістю детальних тестів. Ця матриця використовується відповідно до обраного напрямку аудиту, дозволяючи ефективно використовувати аналітичні та детальні методи в залежності від потреб об'єкта аудиту.

4. З метою поліпшення фінансової звітності та забезпечення ефективного аудиту на підприємстві ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» рекомендовано посилити систему внутрішнього контролю для уникнення помилок та забезпечення точності фінансової звітності. Також важливо створити чітку документацію щодо фінансових транзакцій, що сприятиме роботі аудитора та зменшить ймовірність помилок.

5. Доведено, що проведення регулярних внутрішніх аудитів допоможе виявити недоліки в системі контролю та сприятиме постійному вдосконаленню бухгалтерських процесів. Дотримання бухгалтерських стандартів та законодавства є ключовим аспектом, що дозволить уникнути санкцій та забезпечить вірогідність звітності. Оптимізація процесу аудиту через співпрацю з аудитором та надання детальної інформації може спростити аудиторський

процес. Також рекомендується оновлювати фінансові системи та програмне забезпечення для зменшення ймовірності помилок та полегшення бухгалтерського процесу. Загальні рекомендації спрямовані на підготовку більш якісної та ефективної фінансової звітності для успішного проходження аудиту та забезпечення вірогідності фінансової звітності підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ».

ВИСНОВКИ

Результатом кваліфікаційної роботи є теоретичне узагальнення й формування рекомендацій щодо аналізу та аудиту фінансового стану підприємства на прикладі ТЗОВ СП «ГАЛПЛАСТ». Основні науково-практичні результати дослідження дали змогу зробити такі висновки:

1. Запропоновано трактувати «фінансовий стан підприємства» як економічну категорію, яка відображає фінансову спроможність та стійкість і за допомогою якої дають оцінку підприємства на даний момент часу. Дана категорія відображає фінансовий стан підприємства на певну дату і включає в себе різні фінансові показники, що характеризують його фінансову ситуацію і здатність виконувати свої фінансові зобов'язання.

2. Доведено, що фінансова звітність є важливою частиною фінансового обліку підприємства, яка надає інформацію про його фінансовий стан та результати діяльності. Ця інформація використовується для прийняття рішень щодо фінансового менеджменту, інвестиційних рішень, кредитування, оподаткування та інших аспектів управління підприємством.

3. Фінансова стійкість характеризується таким станом фінансових ресурсів, який повинен відповідати вимогам ринку та у той самий час задовольняти потреби розвитку підприємства. Фінансова стійкість підприємства характеризується системою абсолютних і відносних показників і визначається співвідношенням величини матеріальних оборотних коштів (запасів і витрат) та обсягу власних і позикових джерел коштів для їх формування.

4. Загальною тенденцією зростання майна і виручки підприємства ТЗОВ СП «ГАЛПЛАСТ» є покращення фінансового стану підприємства. Так, зокрема, зафіксовано зростання суми господарських коштів та покращення їх структури. Зменшення частки основних засобів у вартості активів може свідчити про більш ефективне управління оборотним та необоротним капіталом. Позитивною ознакою є збільшення майна підприємства на понад 20% за 2022 рік. Це може вказувати на розширення діяльності та успішне здійснення інвестицій. Значне

зростання виручки на 68% свідчить про ефективність стратегії продажів або попит на продукцію та послуги підприємства. Разом з тим, зменшення коефіцієнта зносу на 29% може вказувати на менше фізичне зношення активів та оптимізацію амортизаційних витрат. Збільшення коефіцієнта мобільності активів свідчить про зростання ліквідності та швидкість обороту активів.

5. Загальна оборотність капіталу та оборотність мобільних засобів зросли на 1.96 і на 1.3, що вказує на покращення управління оборотним капіталом та активами. Значний ріст оборотності товарів (на 24.6) і дебіторської заборгованості на 10.85% показує поліпшення стратегії продажу та умов кредитування. Загальна виручка від реалізації продукції і послуг підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» зросла із 44,035 тис. грн. до 74,234 тис. грн., що свідчить про зростання обсягів бізнесу. Збільшення довгострокових зобов'язань на 7,56% може вказувати на потребу в додаткових фінансових ресурсах для розвитку.

6. Для покращення фінансових показників підприємства ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» запропоновано здійснювати такі заходи: 1) ефективне управління оборотним капіталом; 2) оптимізація витрат; 3) підвищення продуктивності; 4) розвиток ринків збуту; 5) ефективне управління фінансами; 6) оптимізація структури капіталу; 7) реалізація ефективних стратегій управління ризиками; 8) інновації та дослідження.

7. На основі проведеного аналізу вітчизняної методики аудиту на прикладі ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» можна визначити, що ця система демонструє високий рівень професіоналізму та систематичності. Важливість кожного етапу аудиторського процесу, від попереднього планування до завершення аудиту, визначається відповідальним та компетентним підходом аудитора. Ретельне розуміння бізнесу та ризикова оцінка встановлюють фундамент для подальших аудиторських дій, дозволяючи адаптувати стратегії управління ризиками для кращого контролю над фінансовими процесами. Аналіз внутрішнього контролю на етапі оцінки впливає на надійність та точність фінансової звітності. Проведення аудиторських процедур, включаючи перевірку бухгалтерського

обліку, інвентаризацію, та підтвердження операцій, демонструє систематичний та комплексний підхід до визначення достовірності фінансової інформації. Аналіз ризиків та формування висновків допомагають зорієнтувати бізнес на ключові проблеми та визначити стратегії подальшого розвитку. Підготовка аудиторського звіту визначається чіткістю та об'єктивністю висловлення думки аудитора про фінансову звітність підприємства. Завершальний етап, що включає комунікацію з клієнтом, дозволяє виробити конструктивний діалог та спільно визначити напрямки подальших покращень у внутрішньому контролі та фінансовому управлінні. Такий системний та цілеспрямований підхід до аудиторської практики на підприємстві ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» свідчить про ефективність та високий професійний стандарт вітчизняних методик аудиту.

8. В західній практиці аудиту великомасштабні перевірки включають участь кількох кваліфікованих партнерів-аудиторів, що сприяє різноманітності поглядів та комплексному аналізу. Для невеликих аудитів достатньо одного або двох штатних працівників. Для прикладу, аудиторська практика США встановлює вимогу до наявності другого представника, контролюючого роботу групи аудиторів, щоб забезпечити об'єктивність та відповідність стандартам, зокрема вимогам Комісії з цінних паперів і фондових бірж. Для вибору аудиторських процедур використовується ABC-матриця, де аналітичні процедури (тип А) переважають при невеликій частині детальних тестів. Основні процедури (тип В) включають аналітичні та значну кількість детальних тестів. Вичерпні процедури (тип С) характеризуються переважною кількістю детальних тестів. Ця матриця використовується відповідно до обраного напрямку аудиту, дозволяючи ефективно використовувати аналітичні та детальні методи в залежності від потреб об'єкта аудиту.

9. З метою поліпшення фінансової звітності та забезпечення ефективного аудиту на підприємстві ТзОВ СП «ГАЛПЛАСТ» рекомендовано посилити систему внутрішнього контролю для уникнення помилок та забезпечення точності фінансової звітності. Також важливо створити чітку документацію щодо фінансових транзакцій, що сприятиме роботі аудитора та зменшить

ймовірність помилок.

10. Рекомендовано оновлювати фінансові системи та програмне забезпечення для зменшення ймовірності помилок та полегшення бухгалтерського процесу. Загальні рекомендації спрямовані на підготовку більш якісної та ефективної фінансової звітності для успішного проходження аудиту та забезпечення вірогідності фінансової звітності підприємства ТЗОВ СП «ГАЛПЛАСТ».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика. К.: Центр учбової літератури, 2011. 328 с.
2. Бандоріна Л.М., Удачина К.О., Татарчук А.Д. Моделювання системи аналізу фінансового стану підприємства. *Проблеми економіки та політичної економії*. 2019. № 1. С. 127-135. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/perp_2019_1_11.
3. Бержанір І.А. Аудит : навч. посіб. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. 230 с.
4. Білик М.Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств. *Фінанси України*. 2005. № 3. С. 117–128.
5. Бланк І.А. Управління фінансовими ресурсами підприємства: навч. посіб. К.: Эльга, 2011. 574 с.
6. Бондар М.І. Аудит в АПК : навч. Посібник. К. : КНЕУ, 2003. 188 с.
7. Бондар М.І. Звітність підприємства: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2015. 570 с.
8. Бурлан С.А., Руденко Н.О. Організація і методика аудиту : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 184 с.
9. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: навч. посібник / [Є.М. Романів, С.В. Приймак, С.М. Гончарук та інші]. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.
10. Бюджетний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст. 572), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 13.09.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
11. Гавриличенко Є.В. Внутрішній аудит : конспект лекцій для студентів денної і заочної форм навчання (для студентів денної і заочної форм навчання другого рівня (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 071 – Облік і оподаткування). Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 164 с.
12. Гарасим П.М., Приймак С.В., Гарасим М.П. Організація обліку і звітності : навч. посіб. Львів : «Українські технології», 2012. 330 с.
13. Гевлич Л.Л. Аудит та бухгалтерська експертиза: навчальний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 164 с.

14. Голов С.Ф. Креативний облік – загроза професії та суспільству. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2011. № 1. С. 31-42

15. Гордієнко Н.І. Аудит фінансової звітності суб'єктів господарювання: конспект лекцій (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання зі спеціальності 071 – Облік і оподаткування. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. Харків, 2023. 124 с.

16. Гордієнко Н.І., Харламова О.В., Мізік Ю.І., Конопліна О.О. Аудит: методика і організація : навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 319 с.

17. Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Романів Р.В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. - 2-е вид. перероб і доп. Київ: ЦУЛ, 2016. 424 с.

18. Дем'яненко М.Я. Фінансовий словник-довідник. За редакцією Дем'яненка М.Я. К.: ІАЕУААН, 2005. 507 с.

19. Дорогань-Писаренко Л.О., Канцедал Н.А., Дорошенко А.П. Економіка і підприємництво: організаційно-методологічні аспекти обліку, фінансів, аудиту та аналізу: зб. наук. праць. 2019. Вип. 19. Том 2. Полтава, 2019. 157 с.

20. Економічна експертиза: теорія, методологія та організація: моногр. / М. Лучко, Л. Будник, І. Гарбарець [та ін.] ; за заг. ред. М. Лучка. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 308 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/42242>

21. Жидєєва Л.І., Колісник О.П., Сялямон-Міхеєва К.Д. Аудит : навч. посіб. Ірпінь, 2019. 312 с.

22. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 9, ст.50), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 01.01.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

23. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 40, ст.365), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 01.07.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14/ed20180701#Text>

24. Закон України «Про нормативно-правові акти». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JF11B00A?an=3>

25. Інструментарій внутрішнього аудиту (посібник для внутрішніх аудиторів державного сектору) // Міністерство фінансів України. URL: <http://surl.li/jwvdv>

26. Кобилецький В.Р. Показники майнового стану. *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»*. URL: <https://analizua.com/metodyka-rozrakhunku-2/90-ekspres-analiz>

27. Колісник Г.М., Слюсаренко В.Є. Аудит : навч. посіб. Ужгород : Ужгородська міська друкарня, 2016. 456 с.

28. Коломієць Н.О., Павліченко В.М., Коломієць О.П. Методологічні аспекти оцінки фінансового стану як основи ефективного управління підприємством. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка*. Вип. 185. 2017. С. 223-230.

29. Колосінська М.І., Байда С.В., Семенко О.О. Оцінка фінансового стану підприємства з метою удосконалення його фінансової стратегії. *Ефективна економіка*, № 4. 2020. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2020/95.pdf

30. Концептуальна основа фінансової звітності, видана РМСБО у вересні 2010 р., переглянута в березні 2018 р. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/MU17081?ed=2021_08_27

31. Коробов М.Я. Фінанси промислових підприємств: підруч. для студ. екон. вузів і факультетів. К.: Либідь, 2010. 160 с.

32. Кравченко Ю., Ружанський О. Внутрішній аудит системи Державної служби України з надзвичайних ситуацій як елемент публічного менеджменту. *Науковий вісник: Державне управління*, № 1(11), 2022. С. 260–275. URL: [https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1\(11\)-260-275](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1(11)-260-275)

33. Кремень О.І., Кремень В.М. Категорія «фінансовий механізм»: науково-методичні підходи до тлумачення сутності. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/inek/2012_5/254.pdf.

34. Крухмаль О.В., Коваленко В.В. Антикризове управління в забезпеченні фінансової стійкості банківської системи: навч. посіб. Суми: УАБС НБУ, 2011. 198 с.

35. Левкович О.В., Калашнікова Ю.М. Фінансова стійкість як передумова інноваційного розвитку підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8776> (дата звернення: 20.11.2023).

36. Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Бескоста Г.М. Аудит: навчально-методичний посібник для студентів ЗДІА напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» денної та заочної форм навчання. Запоріжжя: ЗДІА, 2015. 184 с.

37. Мардус Н.Ю. Аудит: навч. посіб. для студентів спеціальностей 071 «Облік і оподаткування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання вищих навчальних закладів. Харків : НТУ «ХП», 2022. 203 с.

38. Методичні аспекти застосування концепції аудиторського ризику у процесі виконання завдань з аудиту фінансової звітності // Узагальнена інформація з аудиторської практики для членів АПУ. Передмова Ради Аудиторської палати України. 75 с. URL: <http://surl.li/nqzit>

39. Міжнародний стандарт фінансової звітності 13 (МСФЗ 13). Оцінка справедливої вартості», чинна редакція від 14.12.2021 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU17025>

40. Міжнародні стандарти аудиту. *Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2018 року. Частина I, Частина II, Частина III*. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhнародni-standarti-auditu> (дата звернення 21.09.2023 р.)

41. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ, МСФЗ для МСП, включаючи МСБО та тлумачення КТМФЗ, ПКТ), поточна редакція від 12.03.2013 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text

42. Мулик Т.О., Материнська О.А., Пльонсак О.Л. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 288 с.

43. Мулик Т.О., Навитанюк О.В. Аналіз підходів до визначення сутності поняття «Ділова активність підприємства» та показників, що її характеризують.

Східна Європа: Економіка, бізнес та управління. Випуск 2 (07) 2017. ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури». С. 280-285.

44. Нагорний П.Д., Базюк Д.С. Оцінка фінансового стану як передумова ефективного управління підприємством. *Трансформаційна економіка*, № 1 (01). 2023. С. 44-49. URL: [file:///C:/Users/ADMIN/Downloads/8- Текст статті-8-2-10-20230714.pdf](file:///C:/Users/ADMIN/Downloads/8-Текст статті-8-2-10-20230714.pdf)

45. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/sze.htm (дата звернення: 27.10.2023).

46. Павленко О.І. Вдосконалення механізму оцінки фінансового стану підприємства. *Бізнес-навігатор*. 2010. № 2 (19). С. 72–78.

47. Партин Г.О., Митрухіна О.Я. Фінансова стратегія у системі управління фінансами підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. Вип. 19.6. Національний лісотехнічний університет України. С. 208-214. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltsu/19_6/208_Partyn_19_6.pdf

48. Пархоменко В.М. Принципи і підходи регулювання та регламентації бухгалтерського обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2007. № 11. С. 43.

49. Пархоменко В.М., Петрук О.М. Законодавче та нормативно-методичне забезпечення регулювання бухгалтерського обліку. *Вісник ЖІТІ*. Економічні науки. Житомир, 2002. № 18. С. 107-117.

50. Петрицька О.С. Організація внутрішнього аудиту на підприємствах. *Приазовський економічний вісник*. Випуск 5 (16), 2019. Класичний приватний університет, С. 356-359. URL: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2019/5_16_uk/63.pdf

51. Пігуль Н.Г. Аналіз фінансової стійкості підприємств України. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 1. С. 186-190.

52. Податковий кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 03.09.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

53. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д. Фінанси підприємств: підруч. 7-ме вид., перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2010. 460 с.

54. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879, зареєстроване в Мін'юсті України 30.10.2014 р.,(із змінами і доповненнями), поточна редакція від 29.07.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>

55. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності, поточна редакція від 30.12.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>

56. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку, поточна редакція від 03.11.2020 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>

57. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності, поточна редакція від 02.12.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>

58. Пушкар М.С., Семанюк В.З. Внутрішній аудит: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 211 с.

59. Разборська О.О., Пудкалюк Х.О. Якість аудиторських послуг в Україні. Економічний аналіз. Тернопіль, 2018. Том 28. № 4. С. 67-75. URL: <file:///C:/Users/ADMIN/Downloads/1634-6565657109-1-PB.pdf>

60. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: [навчальний посібник]. 3 вид., випр. і доп. К.: Знання, 2007. 668 с.

61. Слободяник Ю. Б. Внутрішній аудит : навчальний посібник. Суми : ТОВ «ВПП «Фабрика друку», 2018. 248 с.

62. Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аналізу, аудиту, звітності і оподаткування в умовах євроінтеграції: монографія / за ред. д.е.н., проф. Г.М. Колісник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 274 с.

63. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз: навч. посіб.; частина І; 2-ге вид., перероб. і доп. Полтава: РВВ ПДАА, 2014. 358 с.

64. Фінансова звітність ТЗОВ СП «ГАЛПЛАСТ» за 2021 рік, 2022 рік (Додаток А; Додаток Б).

65. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз: підруч. К.: Центр учбової літератури, 2009. 566 с.

66. Черниш С.С. Організаційно-методичні аспекти аналізу рентабельності. *Інноваційна економіка*. 2013. № 6. С. 305-309.

67. Шестерняк М., Пастернак М. Окремі аспекти організації внутрішнього аудиту на підприємстві. *Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія*: матеріали X Ювілейної Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Тернопіль, 17 грудня 2021 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2021. С. 142-145. URL: <http://surl.li/mpkva>

68. Шестерняк М.М. Глобалізаційні процеси як фактор впливу на систему обліку в Україні. *Науковий економічний журнал «Інтелект XXI»*. Випуск 5/2020. Київ, 2020. С. 80-84. URL: http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2020/2020_5/17.pdf

69. Шестерняк М.М. Економічний аналіз: перспективи розвитку. *Збірник тез доповідей XV Ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України у XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації»*, (м. Тернопіль, ТНЕУ, 29-30 березня 2018 р.). Тернопіль: «Економічна думка ТНЕУ», 2018. С. 233-235. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/28188/1/233.PDF>

70. Шестерняк М.М. Роль і місце евристичних методів в системі економічного аналізу за умов невизначеності та економічних загроз. *Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія*: матеріали міжн. наук.-практ. інтернет-конф. (Тернопіль, 12 червня 2020 р.). Тернопіль: ТНЕУ, 2020. С. 60-63. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/38538/1/60.pdf>

71. Шестерняк М.М. Сучасний економічний аналіз та його основні види. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». Випуск № 20 / 2018. Ужгород, 2018. С. 158-162. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_20\(3\)_34](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_20(3)_34)

72. Шестерняк М.М., Пастернак М.В. Внутрішні та зовнішні фактори фінансової стійкості підприємства. *Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія*: матеріали XII Всеукр. наук.-практ. дистанційної конф. (Тернопіль, 15 грудня 2023 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2023.

73. Шестерняк М.М., Пастернак М.В. До питання оцінки фінансового стану. *The 8th International scientific and practical conference «Distance learning in universities and modern problems»* (November 07-10, 2023) Budapest, Hungary. International Science Group. 2023. P. 75-79. URL: <file:///C:/Users/ADMIN/Downloads/DISTANCE-LEARNING-IN-UNIVERSITIES-AND-MODERN-PROBLEMS.pdf>

74. Шестерняк М.М. Сучасний стан розвитку економічного аналіз *Соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства*: зб. матер. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 18 квітня 2018 р.) у 2-х т.: Т.1 / ред. кол.: ВНИИ ТЕУ. Тернопіль: Крок, 2018. С. 121-123. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/30130/1/121.PDF>

75. Юрій Е.О., Бербека Л.А. Дослідження фінансової стійкості в системі оцінки фінансового стану підприємства. *Молодий вчений*. 2017. Вип. 10. С. 1112-1117.

76. Ярощук О. Управління ризиками діяльності як ключовий елемент управління вартістю капіталу підприємства. *Обліково-аналітичне та правове забезпечення інституційних секторів економіки України в умовах євроінтеграції та інноваційного розвитку*: збірник наук. праць Всеукр. наук.-практ. конф. (30 березня 2017 р., м. Тернопіль). Тернопіль : Крок, 2017. С. 175-177.

77. Bardash S.V., Baraniuk Yu.R. Financial audit as a part of state administration in Ukraine: condition and public need. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2016. № 2 (2). P. 5–14.

78. Federal laws and regulations. URL: <https://www.usa.gov/laws-and-regulations>

79. Luchko M.R. Contract theory: selected issues of accounting and analysis. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2016. Вип. 2 (15). С. 71-77. URL:

http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2016/16lmrota_002.pdf.

80. Zadorozhnyy M.-Z., Lyuba O., Ometsinska I., & Shesternyak, M. (2023). INTEGRATED REPORTING IN THE MANAGEMENT OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITIES OF ENTERPRISES. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 4 (51), P. 91–102. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4095>

81. Code of Federal Regulations URL: <https://www.govinfo.gov/app/collection/cfr>

